

51. møde

Onsdag den 20. februar 1980 kl. 13.00

Dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Første behandling af:*
Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
(Lovforslag nr. L 125).
- 3) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser.
(Lovforslag nr. L 117).
- 4) *Første behandling af:*
Forslag til lov om visse kreditinstitutter.
(Lovforslag nr. L 118).

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Medlemmer af folketinget Maisted (FP), Arentoft (FP), Askjær Jørgensen (FP) og Lawaetz (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ferie.
(Lovforslag nr. L 137).

Medlemmer af folketinget Brixtofte (V), Christophersen (V), Svend Heiselberg (V), Bertel Haarder (V) og Henrik Toft (V) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Samme barselorlov for selvstændige erhvervsdrivende, medarbejdende ægtefæller og hjemmearbejdende som for lønmodtagere samt ligestilling for adoptivforældre).
(Lovforslag nr. L 138).

Medlemmer af folketinget Lone Dybkjær (RV), Dræbye (RV) og Niels Helveg Petersen (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om energipolitiske foranstaltninger.
(Lovforslag nr. L 139).

Medlemmer af folketinget Lilli Gyldenkilde (SF), Birthe Nielsen (SF), Gert Petersen (SF) og Ebba Strange (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af virksomhedsdemokrati og samfundsstyring af kapitalen.
(Beslutningsforslag nr. B 68).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Maisted (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ferie.
(Lovforslag nr. L 137).

Jeg skal i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Brixtofte (V):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Samme barselorlov for selvstændige erhvervsdrivende, medarbejdende ægtefæller og hjemmearbejdende som for lønmodtagere samt ligestilling for adoptivforældre).
(Lovforslag nr. L 138).

Jeg skal i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Lone Dybkjær (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om energipolitiske foranstaltninger.
(Lovforslag nr. L 139).

Jeg skal i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Lilli Gyldenkilde (SF):

[Lilli Gyldenkilde]

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af virksomhedsdemokrati og samfundsstyring af kapitalen.

(Beslutningsforslag nr. B 68).

Forslaget indeholder de principper for demokratisering af arbejdslivet og det økonomiske liv og for kapitalstyring, som socialistisk folkeparti mener er helt nødvendige, hvis tankerne om økonomisk demokrati skal vinde tilslutning blandt lønarbejderne.

Med de forslag, der hidtil har været lagt frem, og den debat, der har været knyttet hertil, har det ikke været muligt at vinde denne tilslutning. En sådan tilslutning er imidlertid helt afgørende for, om forslag af denne art, der griber så dybt ind i arbejdslivet, overhovedet bør gennemføres af folketinget.

Når socialistisk folkeparti nu fremlægger sine principielle synspunkter, skal det ses som et bidrag til at intensivere en kvalificeret debat om spørgsmålet.

Først efter, at denne debat har fundet sted og de nødvendige principper er vedtaget, bør egentlige lovforslag udarbejdes.

På denne baggrund skal jeg anbefale beslutningsforslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:

Spm. nr. 434

1) Til minister Lise Østergaard af:

Poulsgaard (FP):

»Deler ministeren underdirektør i Industrirådet Paul Kaaris' opfattelse af, at konferencer om u-landsproblemer ofte ender uden store resultater, mens eksperter i u-landsbi-stand lever højt på de mange konferencer?«

Skriftlig begrundelse

Underdirektør Paul Kaaris har deltaget som delegeret i den UNIDO-konference, der netop har fundet sted i New Delhi, og hvor det eneste håndgribelige resultat blev, at man blev enige om at afholde en ny konference.

Underdirektør Kaaris har i Børsen den 14. februar udtalt sig skarpt kritisk om konferencen og siger bl. a., at ca. 2.000 mennesker rejser kloden rundt og holder taler for hinanden, og det er faktisk næsten alt, hvad der kommer ud af det.

I stedet for at ødsle millioner væk på alle disse møder uden konkret indhold kunne man med mere nytte bruge pengene til direkte hjælp til de u-lande, der virkelig trænger.

Det er for offentligheden af værdi at få ministerens bedømmelse af Paul Kaaris' artikel, idet denne beklageligvis nok er temmelig sammenfaldende med mange borgeres opfattelse.

Minister Lise Østergaard:

Nej, jeg deler ikke direktør Kaaris' opfattelse, således som den her er fremstillet, og hvis hr. Poulsgaard har læst den pågældende artikel i Børsen til ende, vil han også dér have set, at hr. Kaaris' egen holdning til problemet er dobbelt. Nu ved jeg nok, at man aldrig kan tage avisreferater helt for pålydende: vi kender jo alle til, at det, vi har til hensigt at sige, ikke altid fremtræder lige med den mening, vi ville.

Efter hr. Kaaris' kritik af UNIDO-konferencens manglende resultater og efter antydningen af det nytteløse i, at 2.000 mennesker har taget del i denne konference om industriudvikling, står der ordret følgende: »Men når disse kritiske ting er sagt om UNIDO-konferencen, fremhæver hr. Kaaris det som noget meget positivt, at Industrirådet og arbejderbevægelsen har været med som deltagere; altså deltagelsen har ikke været så ganske omsonst.«

Nu er det jo første gang, Paul Kaaris har taget del i en af FN's store udviklingskonferencer, og man kan derfor heller ikke forvente, at han skal kunne se disse konferencers værdi i et større perspektiv. Der er nemlig tale om en fremadskridende proces i det, vi kalder Nord-Syd-dialogen, men desværre har forløbet i det sidste års tid været alt andet end positivt.

Hr. Kaaris siger, at UNIDO-konferencen endte uden resultat, men jeg vil snarere sige, at konferencen endte med et negativt resultat, nemlig en øjeblikkelig konfrontation mellem i- og u-lande som resultat af et modsætningsforhold, fordi u-landene finder, at

[Minister Lise Østergaard]

i-landene ikke har været i stand til at leve op til u-landenes forventninger om, hvad vi bør kunne yde for at være med til at udrydde den livstruende fattigdom i udviklingslandene og for at bidrage til en mere hensigtsmæssig udnyttelse af verdens ressourcer. Det er bl. a. en kendsgerning, at kun ganske få af de industrialiserede lande indtil nu har villet leve op til at honorere FN's målsætning om en statslig u-landsbistand på 0,7 pct. af bruttonationalproduktet.

Som resultat af denne konfrontation har u-landene stillet urealistisk store krav til en industrialiseringsfond, det har vi ikke kunnet honorere, og resultatet blev som nævnt negativt ved denne konference. Men den fremtidige proces må bestå i, at u-landene stiller mere realistiske krav, og at i-landene viser større villighed til at arbejde med på udviklingen for at skabe en global vækst ved at hjælpe u-landene frem i deres udvikling.

Jeg ved, at et flertal i denne sal lægger vægt på, at Danmarks stemme lyder her, fordi vi føler, at Danmark sammen med de andre nordiske lande har særlige muligheder for at bidrage til en konstruktiv dialog.

Poulsaard (FP):

Der blev ikke så meget at sige tak for, men det havde jeg sådan set heller ikke forventet. Jeg kan berolige ministeren med, at jeg har læst hele den omtalte artikel i Børsen den 14. februar. Ministeren delte altså ikke underdirektør Paul Kaaris' opfattelse. Nej, hvad skulle ministeren så få tiden til at gå med, så ville hun gøre sig selv arbejdsløs, så det var sådan set ikke så mærkeligt. Men jeg synes, at der for første gang er noget positivt her, nemlig en mand, der selv deltager i disse æde- og drikkegilder, men samtidig siger: hør, bette venner, det går ikke, det koster 30.000 kr. pr. deltager – og nu siger ministeren selv, at det, der er kommet ud af det, er negativt – hvor mange sultne munde kunne der ikke mættes for 30.000 kr.?

Så havde ministeren jo læst den artikel med lup, og ministeren fandt da lidt positivt til sidst. Ja, hvis vi skal ud at rejse, vil jeg selvfølgelig også hellere have, at det er mig, der kommer med, end at det er min nabo, der kommer med, for det er efter den devise, det hele går. Men for første gang er der her en mand, der står frem og siger åbent: hør,

bette venner, nu skal det til at holde op. 2.000 mennesker, der mødes og hygger sig og har det rart og laver en slags snakkeklub, der holder møder i forskellige verdensdele – ja, det er jo altid sjovt at komme ud at se sig om. Jeg forstår, vi stadig væk må være indstillet på, at ministeren rejser ud, om det så også er til negative konferencer, men hvorfor ikke for en gangs skyld indrømme, at vi tog fejl, at der måske var andre måder, man kunne hjælpe landene på end ved at bruge 30.000 kr. til at spise og drikke for?

Gerda Møller (KF):

Nu mente ministeren, at direktør Kaaris havde en dobbeltholdning, og citerede noget af det, som direktør Kaaris havde sagt, men ministeren citerede ikke det sidste. Derfor vil jeg stille et spørgsmål til ministeren, idet jeg både bruger direktør Kaaris' og for så vidt også mine egne ord. Har direktør Kaaris alligevel ikke ret i sit synspunkt? Er det ikke rigtigt, at en del af den bistand, vi bruger til udviklingslandene, skal omlægges, således at den knyttes til den danske produktion? Vi har før fået oplyst, at det vil gavne beskæftigelsen herhjemme ved at sætte ca. 4.000 mennesker mere i arbejde, og det vil give den samme effekt i u-landene. Jeg mener altså ikke, ministeren har ret, når hun siger, at direktør Kaaris har en dobbelt holdning, for han peger på det, jeg spørger om nu, og det vil jeg gerne høre ministerens stilling til.

Minister Lise Østergaard:

Til hr. Poulsaard skal jeg blot supplere og oplyse, at de danske deltagere i konferencen foruden deres hotelværelse har fået til rådighed 100 kr. om dagen til dækning af alle måltider, vask og alle øvrige udgifter.

Til fru Gerda Møller skal jeg gerne sige følgende: fordelingen af midlerne i den danske u-landsbistand hviler jo i øjeblikket på et kompromis, idet vi af den tosidede bistand har valgt at lade halvdelen blive ydet i form af bundne statslån. Det er ganske rigtigt en form for eksportstøtte, som givetvis også kommer u-landene til gavn, men som ikke med fuld sikkerhed altid kommer de fattigste befolkningsgrupper i de fattigste u-lande til gavn. Derfor har vi ladet den anden halvdel af den tosidede u-landsbistand blive anvendt væsentligst til det, hr. Kaaris ikke er lige så

[Minister Lise Østergaard]

interesseret i, og som han benævner med basic needs, egnsudviklingslandbrug, udviklingsprojekter, som direkte tager sigte på, at den dårligst stillede befolkningsgruppe også får en hjælp i udviklingen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 415

2) Til udenrigsministeren af:

Gert Petersen (SF):

»Vil ministeren – i anledning af forhandlingerne om oplagring af tungt militært udstyr i Danmark for amerikanske tropper – oplyse, om han virkelig er af den opfattelse, at en aftale herom gavner freden og øger mulighederne for afspænding?«

Skriftlig begrundelse

Ved mange lejligheder har den danske regering udtalt sig til fordel for international afspænding, og den har netop i anledning af den seneste tids kritiske internationale situation talt for, at afspændingsprocessen ikke må gå i stå.

Derfor forekommer det overraskende, at et fransk telegrambureau (AFP) kan meddele fra Washington, at bl. a. den danske regering for tiden forhandler med USA om oprettelse af store amerikanske våbendepoter i Danmark med henblik på modtagelse af amerikanske troppestykker i fredstid. Aftalen om våbendepoterne hænger jo sammen med oprettelsen af USAs såkaldte interventionstyrke på 100.000 mand, der er beregnet på indsættelse i en situation, hvor der ikke er tale om nogen storkrig.

Det synes utroligt, at en aftale herom kan gavne mulighederne for fred i det nordiske område, endside fremme afspændingsprocessen.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Forsvarsministeren vil i dag besvare andre spørgsmål fra folketinget vedrørende forhandlinger om oplagring af tungt militært udstyr i Danmark. Jeg skal derfor ikke komme ind på dette konkrete spørgsmål. I stedet vil jeg gerne benytte lejligheden til at oplyse følgende om regeringens principielle holdning til forstærkningsspørgsmål.

I betænkning over lovforslaget om forsvarsorganisation m. v. af 26. april 1973 anføres det, at forsvaret i tilfælde af angreb på Danmark umiddelbart skal tage kampen op, således at allierede styrker kan føres frem og kampen fortsættes sammen med disse. Det understreges endvidere, at der i denne forbindelse skal lægges vægt på, at de praktiske foranstaltninger, der er nødvendige for sådanne forstærkninger modtagelse, i videst muligt omfang forberedes i fredstid. Effektiviteten af dansk forsvar har således til stadighed beroet på rettidig tilførsel af forstærkninger udefra.

I overensstemmelse hermed har skiftende regeringer gennem årene til stadighed søgt at bedre faciliteterne for modtagelse af eventuelle forstærkninger, herunder gennem opførelse af depoter.

Der er således på dette område tale om traditionel dansk politik, som er det naturlige modstykke til den gældende stationeringspolitik, hvorefter der som bekendt ikke under de nuværende omstændigheder tillades stationering af fremmede tropper på dansk område.

Jeg vil gerne understrege, at regeringens politik på forstærkningsområdet er uændret. Ingen kan derfor med rette påstå eller antyde, at denne politik skulle kunne få negative konsekvenser for freden og for afspændingen.

Gert Petersen (SF):

Jeg kan meget dårligt takke for det svar. Jeg må altså konstatere, at ministeren mener, at de forhandlinger, som er i gang nu, og som vi kun får mulighed for at spørge om nu, fordi det er sluppet ud via dygtige journalister, ikke fordi regeringen har fundet på at informere offentligheden derom, bare er en forlængelse af en almindelig tradition. Så må man nok spørge: hvor langt strækker den tradition sig, og hvor langt skal den tradition strækkes? Jeg ved godt, at vi siden 1960'erne har haft NATO-depoter her i landet. Dem har vi levet med; de har altså været der, og vi har gjort vrøvl over det, men de har ikke forrykket balancen voldsomt.

Men på et eller andet tidspunkt kommer der et punkt, hvor man forrykker balancen meget voldsomt, den balance, som ministeren og andre har rost sig så meget af var etable-

[Gert Petersen]

ret her i Norden, og hvis vi nu skal til at anbringe depoter i stort omfang for amerikansk udstyr, hvilket er noget helt nyt – og det kan ministeren ikke komme udenom – og tungt militært udstyr fra amerikansk side, så er der i sandhed tale om en ny situation, og så burde man spørge sig i regeringen – det tror jeg i hvert fald man gør i befolkningen –: hvordan gavner det en afspændingspolitik, at man nu tager et nyt, meget væsentligt skridt i oprustningen, oven i købet uden først at have drøftet det i befolkningen?

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Hr. Gert Petersens præmisser for spørgsmålet synes at hvile på udtalelser, der er kommet fra pressen. Jeg mener, det vil være en fornuftig fremgangsmåde, at hr. Gert Petersen nu lytter til, hvad forsvarsministeren svarer på de spørgsmål, der mere konkret er stillet med hensyn til de problemer, som hr. Gert Petersen øjensynlig ser, og som hr. Gert Petersen har stillet spørgsmål om her i folketinget.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, udenrigsministeren burde være enig med mig i, at den fornuftigste fremgangsmåde havde været, om forsvarsministeren, udenrigsministeren eller regeringen i det hele taget på et tidspunkt, da man indledte disse forhandlinger, selv havde informeret offentligheden uprovokeret, uden at journalister skulle grave det op, om, hvad det er for forhandlinger og planer, man har. Det havde været det rimeligste, og det burde ministeren give mig ret i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 428

3) Til *udenrigsministeren* af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Vil udenrigsministeren tage initiativ til, at regeringen officielt tager afstand fra Lord Soames' administration af overgangsordningen i Zimbabwe/Rhodesia?«

Skriftlig begrundelse

Lord Soames' administration af overgangsordningen forhindrer på forhånd, at der overhovedet kan blive tale om et frit og

retfærdigt valg i Zimbabwe/Rhodesia. Desuden er Soames' administration af overgangsordningen på flere punkter i strid med Lancaster House-aftalen, som den danske regering har bakket op.

Soames har i en længere periode – i strid med Lancaster House-aftalen – godkendt sydafrikanske troppers tilstedeværelse i Rhodesia. Selv om disse nu officielt er trukket ud, er der både sydafrikanere og israelere indrulleret i de rhodesiske sikkerhedsstyrker, der er under administration af Soames. Muzorewas såkaldte hjælpetropper er også blevet indlemmet i sikkerhedsstyrkerne.

Der er blevet lagt alle mulige hindringer i vejen for, at lederne for Den patriotiske Front og de mange flygtninge kan vende tilbage til Rhodesia i tide inden valget. Den patriotiske Fronts valgmateriale er blevet stoppet i lufthavnen med krav om, at der skal betales enorme summer, for at det kan komme ind i landet. Sikkerhedsstyrkerne blander sig direkte i valgforberedelserne ved at forfølge medlemmer af Den patriotiske Front og ved at destruere valgmateriale. Dette har bl. a. betydet, at Den patriotiske Front først har kunnet indlede valgkampen en hel måned efter Muzorewa. Oven i dette har Soames direkte forbudt en af ZANUs kandidater at deltage. Det må stå klart, at det er en illusion at tale om frie og retfærdige valg under disse betingelser.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Det er korrekt, som det er anført i den skriftlige begrundelse, at regeringen opbakker Lancaster House-aftalen om afslutningen af den årelange konflikt i Sydrhodesia. Med aftalen er der mellem parter i konflikten opnået enighed om en forfatning med flertalsstyre for et frit Zimbabwe, om en overgangsordning op til et parlamentsvalg, hvor Zimbabwes befolkning for første gang får lejlighed til frit at vælge sine ledere, og om en våbenstilstand.

I henhold til Lancaster House-aftalen er der etableret organer med repræsentanter for alle parter til at undersøge og behandle tvivlsspørgsmål og klager over brud på våbenhvilen og spørgsmål vedrørende valgkampen samt tilrettelæggelsen og afholdelsen af selve valget.

[Udenrigsministeren]

Alle parter i aftalen har i de forløbne uger i en række tilfælde givet udtryk for, at de andre parter ikke til fulde lever op til aftalen. Det må i den forbindelse ses som noget positivt, at disse konkrete sager netop bringes op og behandles i våbenhvile- og valgkommissionerne, og at parterne således holder fast ved Lancaster House-aftalen.

Danmark har ligesom en række andre lande og Det britiske Statssamfund sendt en observatørdelegation til at være upartiske iagttagere ved valget i Rhodesia den 27.-29. februar i år. Den danske observatørdelegation vil ligesom de øvrige observatører søge at danne sig et bredt og alsidigt indtryk af forholdene, af valgkampen og af selve valget og vil efter valget afgive en samlet rapport til regeringen.

Det ville på denne baggrund være forkert af mig eller af regeringen som sådan at begynde at udtale sig om konkrete spørgsmål, som måtte blive rejst fra den ene part eller fra den anden part.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg må med det samme sige, at jeg er meget utilfreds med udenrigsministerens besvarelse. Som afslutning sagde udenrigsministeren, at det ville være forkert at tage stilling til, hvad der foregår i dag i Rhodesia/Zimbabwe, men det er jo sådan, som udenrigsministeren selv fremhævede, at man har opbakket Lancaster House-aftalen, men det hjælper ikke meget, at man står her og siger, at der er organer, man kan klage sin nød til, hvis aftalen ikke bliver overholdt. Aftalen er rent faktisk blevet brudt gang på gang. Ifølge aftalen må der ikke være udenlandske tropper i Zimbabwe. Alligevel har den engelsk administrerede overgangsregering tilladt det i lang tid. Den har også tilladt, at man brugte Muzorewas gamle hjælpestyrker ikke almindeligt som hjælpestyrker, men i rhodesiske uniformer. Det kan ikke hjælpe, at udenrigsministeren bare står og siger her, at vi vil komme med en rapport, når det hele er overstået, for det, der sker i øjeblikket, er, at mulighederne for, at der overhovedet kan blive tale om frie og retfærdige valg i Zimbabwe/Rhodesia, undergraves med dansk passivitet som en af brikkerne. Jeg mener, at udenrigsministeren og regeringen påtager sig et medansvar, ikke

mindst når der er danske observatører til stede under valget.

Selv USA er gået så langt, at de i sikkerhedsrådet faktisk har fordømt det, der foregår i Zimbabwe/Rhodesia. Jeg ved godt, at USAs stillingtagen er formuleret på en sådan måde, at man både fordømmer den engelske administration i Zimbabwe og Den patriotiske Front, men ikke engang så langt er Danmark altså rede til at gå. Det vil jeg gerne have et klart svar på.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Det kan jeg ikke give noget klart svar på. Jeg mener, vi må konstatere, at det, man for ikke så forfærdelig længe siden anså for at være en politisk umulighed, nu er en mulighed, at man er i gang med en meget, meget besværlig proces i kølvandet af Lancaster House-aftalen, at det under alle omstændigheder måtte foreligge som noget af en kendsgerning, at problemerne ville være der. Det, som er regeringens håb, er, at man kommer igennem den meget besværlige proces på trods af de problemer, der måtte opstå, og som vi kan konstatere. Hvad angår klare svar, må jeg henvise til, hvad jeg sagde i første omgang.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 427

4) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Kalnæs (SF):

»Hvorledes vil ministeren sikre, at DSBs tog, både intercitytog, lokaltog og godstog, i fremtiden ikke bliver aflyst på grund af personalemangel?«

Skriftlig begrundelse

Den 14. februar 1980 blev det tidligste intercitytog fra Fredericia til Nyborg aflyst på grund af, at der ikke var nogen lokomotivfører til at køre toget.

Selv om det er betryggende, at DSB ikke sender tog af sted uden fører, er det alligevel en helt uholdbar situation, specielt i en tid hvor der appelleres til befolkningen om at benytte den kollektive trafik og derved ned-sætte energiforbruget.

[Kalnæs]

Tilfældet er ikke enestående, idet der tidligere har været aflyst lokaltog, og så sent som natten mellem 14. og 15. februar blev der aflyst tre godstog på Fyn på grund af personalemangel. Det er derfor afgørende at få oplyst, hvorledes ministeren vil sikre, at denne situation ikke gentages.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Trods øget trafik er DSBs personalemæssige beredskab i dag betydelig mindre end tidligere. Det mærker man næsten daglig inden for statsbanerne, bl. a. i forbindelse med afløsning under sygdom. Der er nu indledt en forøget rekruttering af nyt lokomotivpersonale. Trods det har det imidlertid ikke været muligt at dække det opståede behov fuldt ud. Lejlighedsvis opstår der situationer, hvor beredskabet til afløsning ikke har slået til.

I løbet af 1979 er der ansat 160 lokomotivassistenter til uddannelse, men en del af disse assistenter vil først være færdiguddannede i løbet af første halvår af indeværende år. Der er for 1980 planlagt et yderligere antal, 175, lokomotivassistenter til uddannelse, hvoraf dog en del forudsætter forøgelse af DSBs bevillinger. Efterhånden som de nyantagne assistenter fra 1979 bliver færdiguddannede, vil der opstå nogen lettelse i lokomotivførersituationen, således at togaflysninger skulle kunne undgås, men en egentlig stabilisering af forholdet kan først ventes tidligst i løbet af 1981.

Jeg vil gerne tilføje, at både jeg og DSB meget stærkt beklager disse togaflysninger, og at vi derfor også er indstillet på at foretage, hvad der er muligt og rimeligt for at undgå dem.

Kalnæs (SF):

Det var et meget beklageligt svar, må jeg nok sige, for det viser faktisk, at situationen er endnu værre, end jeg havde forestillet mig. Det viser sig, at der kan nås nogen lettelse efterhånden, men der kan ikke siges noget som helst om hvornår – jo, at en egentlig stabilisering kan tidligst nås i løbet af 1981. Og det er i en situation, hvor der fra regeringens side opfordres til, at man skal spare på energien, og hvor man opfordrer folk til at bruge den kollektive trafik både til person-

og godstrafik, men man kan altså faktisk slet ikke leve op til det.

Det betyder meget for energisituationen og for miljøet; ikke mindst det, at man aflyser godstog for at slippe for at aflyse persontog, gør, at folk, der skal have transporteret større godsmængder, i højere grad går tilbage til at bruge store, tunge lastbiler. Det har noget at gøre med miljøet, for den slags transport hører jo helt afgjort hjemme på banerne.

Jeg vil gerne spørge ministeren for offentlige arbejder, om der ikke er mulighed for at få ansat nogle flere folk i DSB og dermed komme frem til en egentlig stabilisering, som der siges, før i løbet af 1981. Det kunne måske gøres ved, at man forhøjede de lønninger, man kan tilbyde dem, der ansættes i DSB. Jeg har indtryk af, at man stiller store krav til lokomotivføreres kvalifikationer, tilbyder lav løn og forlanger arbejde i nattetimerne og lørdag og søndag. Disse ting rimer ikke rigtig sammen, så der er ikke det store run på disse stillinger. Kan ministeren gøre det mere tillukkende for mennesker at træde ind i DSB?

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Hr. Kalnæs stiller mig nu det tillægs-spørgsmål, om der ikke er mulighed for at ansætte flere lokomotivførere. Når hr. Kalnæs kan stille mig dette tillægs-spørgsmål, må jeg nok ikke have udtalt mig tilstrækkelig klart i mit første svar. Jeg mener ellers, at jeg meget klart har redegjort for, hvordan der i 1979 blev og i indeværende år påtænkes ansat flere lokomotivførere.

Når det er sagt, vil jeg gerne føje til, at man ikke bør se bort fra – og det gælder også hr. Kalnæs – at den situation, som har affødt hr. Kalnæs' spørgsmål i dag, har sit udspring i sygdomstilfælde. I den forbindelse vil jeg også minde om, at det personalemæssige beredskab inden for DSB er blevet meget stærkt begrænset i de senere år. Årsagen hertil behøver jeg vel ikke at komme nærmere ind på; dog vil jeg ikke undlade at tilkendegive, at folketinget efter min opfattelse ikke er uden ansvar: når det personalemæssige beredskab er blevet stærkt begrænset, skyldes det først og fremmest de besparelser, som DSB har måttet lægge ryg til gennem de seneste år.

[Kalnæs]

Kalnæs (SF):

Jeg er godt klar over, at folketinget har en del af ansvaret for det, der sker for DSB, og ministeren startede jo også med at sige, at DSB har en stærkt øget trafik, men at personalet er væsentligt mindre end tidligere, og med den situation skal det blive galt ind imellem. Når man rationaliserer tilstrækkelig hårdt, kan man sikkert godt få sådan en maskine som DSB til at køre glat og smertefrit, så længe der ikke er den mindste smule i vejen. Men den dag nogen bliver syge, eller den dag det bliver snevejr, eller den dag der kommer lidt flere passagerer, så bryder det sammen. Og det er jo altså det, der er sket.

Jeg er godt klar over, at dette her bunder i nogle af de sparerunder, der har været tidligere, og da der nu igen tales en hel del om sparerunder, vil jeg spørge ministeren, om han kan garantere for, at disse sparerunder i hvert fald ikke kommer til at gribe ind i DSB, for ellers får vi besvær igen om 10 år eller sådan noget, selv om vi nu får det stabiliseret her, når de sparerunder, der måtte komme nu, rigtig begynder at virke. Jeg synes, at der er ført en så hårdnakket personalepolitik i DSB med folketingets medansvar, at det, når man ser i DSB-bladet, viser sig, at folk ikke går af på grund af alder i DSB, de går af på grund af sygdom. Det er det gennemgående for de folk, der træder fra efter lang tids tjeneste. Så ud fra både det trafikmæssige og det menneskelige for dem, der arbejder i DSB, er det helt afgørende, at man får gjort noget.

Jeg forstod godt ministerens tal med de 160 lokomotivførerassistenter og 175 lokomotivførerassistenter i 1981, men spørgsmålet er, om det er nok med de 175 i 1981 eller der skal flere til, for at vi kan få den egentlige stabilisering. Og det er jo også spørgsmål om andre ting og ikke kun lokomotivførere. Prøver man at rekruttere nok på andre områder? Er det sådan, at de 175 er præcis det, man kan få, eller vil man ikke have flere?

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne i tilslutning til det af hr. Kalnæs rejste spørgsmål spørge ministeren, om hans bemærkninger skal forstås derhen, at han principielt mener, at lønudviklingen på det offentlige arbejdsmarked skal være i overensstemmelse med lønudviklingen på det

private arbejdsmarked. Og hvis der på anden måde kan skaffes en supplerende støtte til et sådant synspunkt, deler regeringen og socialdemokratiet så dette synspunkt?

Svend Heiselberg (V):

Mener ministeren ikke, at hr. Kalnæs kan få afhjulpet problemet ved at gennemføre en karensdag for alle?

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg forstod, at hr. Svend Heiselberg stillede mig et tillægsspørgsmål vedrørende karensdage. Baggrunden for dette spørgsmål forstår jeg imidlertid ikke og slet ikke i den sammenhæng, som der her er tale om. Derfor er jeg heller ikke i stand til at svare på hr. Svend Heiselbergs spørgsmål.

Hr. Flygaard spurgte til lønforholdene inden for DSB, og direkte adspurgt skal jeg derfor heller ikke undlade at gøre den bemærkning, at det er min bestemte opfattelse, at løntrinene for de lavest lønnede inden for DSB er ude af trit med udviklingen på det øvrige arbejdsmarked.

Over for hr. Kalnæs, der efterlyste et supplerende svar for så vidt angår de nyansættelser, som jeg har redegjort for, vil jeg gerne gentage, hvad jeg allerede har sagt, at med de nyansættelser, der har fundet sted af lokomotivførere i 1979, sammenholdt med de nyansættelser, som jeg forventer kan finde sted i indeværende år, er der grund til at antage, at vi for så vidt angår lokomotivførere igen har en normal situation i løbet af 1981.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 3855) Til *undervisningsministeren* af:**Eva Møller (KF):**

»Vil ministeren redegøre for de ændrede planer om en levnedsmiddelskole i Hille-rød?«

Skriftlig begrundelse

Uddannelsen skulle være påbegyndt i august 1980, men efter hvad der nu er oplyst, regner man først med at starte i august 1981.

Kan ministeren bekræfte, at denne udsættelse har noget at gøre med, at direktoratet

[Eva Møller]

for erhvervsuddannelser har ændret planer, dels om den service, man ønskede fra Hillerød kommune, dels ønsket om en større elevtilgang.

Eva Møller (KF):

Det giver efter min opfattelse anledning til nogen forbløffelse og undren, at vi i øjeblikket, på et tidspunkt hvor alle for det første taler om, at der skal skabes alternative uddannelser til gymnasieuddannelsen – og med alternative uddannelser tænker man her på troværdige, kompetencegivende alternativer – og hvor man for det andet taler om, at der specielt skal gøres noget for pigerne, fordi vi godt ved, at det desværre er blandt pigerne, der er flest arbejdsløse, kan konstateres, at en planlagt levnedsmiddelskole i Hillerød bliver udskudt et år. Vi ved, at der er behov for denne uddannelse, og alligevel forskydes den bare et år.

Efter hvad jeg har fået oplyst, skyldes det, at direktoratet for erhvervsuddannelser har ændret signaler hen ad vejen. Man begyndte med at spørge Hillerød kommune, om det var muligt for den i samarbejde med den tekniske skole at stille lokaler til rådighed, og da Hillerød kommune svarede bekræftende på det, fik man at vide, at man ikke bare skulle stille lokaler, men indrettede lokaler til rådighed. Det er klart, at en kommune ikke umiddelbart kan påtage sig for sine midler at indrette lokaler til en statsuddannelse.

Da man så prøvede at løse dette problem, var det næste svar, man fik fra direktoratet for erhvervsuddannelser, at nu skulle der ikke bare være 100 elever, men 200 elever. Naturligvis kan vi alle med glæde hilse en kapacitetsforøgelse, men på den anden side giver det anledning til bekymring, at alt det planlægningsarbejde, der er udført, er spildt, og derfor vil jeg gerne på denne baggrund spørge ministeren, om uddannelsen nu kan starte, desværre ikke, som oprindeligt planlagt, i 1980, men i 1981, samt om vi kan få en redegørelse for baggrunden for disse ændrede planer.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Vi havde som bekendt et meget stort antal tilmeldinger til de erhvervsfaglige grunduddannelser sidste forår, og på den baggrund søgte jeg om og fik tilslutning fra finansud-

valget til en ekstraordinær forøgelse af kapaciteten. Et af forslagene i denne forbindelse var netop en udbygning af Hillerød tekniske skole med 200 elever – og jeg siger udtrykkelig 200 elever, for det tal har været fremme fra starten – inden for levnedsmiddelområdet fra august 1980. Efter en række detaljerede tekniske og økonomiske undersøgelser stod det desværre klart, at undervisningen ikke kunne iværksættes på et forsvarligt økonomisk grundlag.

Ved overvejelserne omkring udbygningen i 1980–81 indgik med en betydelig vægt, at Hillerød tekniske skole også i 1980 burde have mulighed for at etablere uddannelse inden for levnedsmiddelområdet. Således blev skolen i december 1979 anmodet om at træffe forberedelser til en etablering af undervisning for 200 elever inden for dette områdes basisår fra august 1980. Hillerød kommune havde i sidste halvdel af 1979 erhvervet den ejendom, hvori levnedsmiddelundervisningen i foråret 1979 var påtænkt etableret, og Hillerød tekniske skole indledte derfor forhandlinger med kommunen om et lejemål af en del af ejendommen.

Den del af ejendommen, der var den bedst egnede til undervisning, blev imidlertid udlejet til brug for en specialarbejderskole, og etablering af lokaler til levnedsmiddelundervisning for kun 100 elever i den anden del af ejendommen ville skønsmæssigt have kostet 7,8 mill. kr. Denne meget betydelige indretningsudgift gav anledning til en kort undersøgelse af forskellige finansieringsmuligheder, bl. a. om kommunen så sig i stand til at udleje lokalene i helt eller delvis ombygget stand mod en tilsvarende forhøjelse af lejebeløbet. Men kommunen så sig ikke i stand til at investere så betydelige midler i ejendommen, og ministeriet fandt, at indretningsudgiften også lå ud over det acceptable, såfremt man ikke kunne få lejemålet for en betydelig årrække.

På denne baggrund har skolen meddelt, at man finder det meget lidt sandsynligt, at man inden for de næste par måneder kan finde passende lokaler i området, og man har derfor anmodet om tilladelse til at påbegynde projektering af et byggeri til brug for levnedsmiddelundervisning. Dette ønske indgår nu i drøftelserne mellem skolen og undervisningsministeriet.

[Eva Møller]

Eva Møller (KF):

Jeg vil da gerne takke undervisningsministeren for svaret, om end jeg naturligvis stadig beklager, at det ikke er muligt at komme i gang nu.

Jeg vil gerne høre, om man allerede på nuværende tidspunkt kan sige noget supplerende om, hvor sandsynligt ministeren anser det for at være, at uddannelsen vil kunne komme i gang i 1981, og, i bekræftende fald, med hvor mange elever bliver det så: 100 eller 200 elever?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg vil godt til indledning sige, at den omstændighed, at undervisningen ikke kommer i gang i Hillerød i år, ikke betyder, at der ikke bliver foretaget en udbygning på dette område. Dels har vi en ordinær udbygning i Åbenrå på 100 elever, dels arbejder vi med en ekstraordinær udbygning to steder i landet, i Storstrøms amt – i Nykøbing Falster – og i Århus amt, så der vil blive foretaget en kapacitetsmæssig udbygning af denne uddannelse.

Med henblik på mulighederne for Hillerød må jeg med beklagelse sige, at hvis man ikke kan finde lokaler i området, der kan indrettes til brug for undervisning, men skal til at nybygge, er byggeri en så langstrakt affære, at det formentlig desværre hverken kan blive i 1981 eller i 1982, vil jeg skønne, men først i perioden derefter, altså i 1983, simpelt hen på grund af den tidsmæssige faktor ved et byggeri.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 419

6) Til *undervisningsministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

»Vil ministeren omgående tage initiativ til, at der sikres de elever, der med særforsorgens udlægning blev underlagt folkeskolen, mulighed for at benytte sig af de frirejseregler, som i øvrigt gælder for folkeskolens elever, og hvad er begrundelsen for, at ministeren ikke har taget et sådant initiativ allerede før særforsorgens udlægning den 1. januar 1980?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet tager udgangspunkt i det forhold, at de ca. 7.000 elever, der pr. 1. januar 1980 blev optaget i folkeskolen ifølge lov nr. 302 af 8. juni 1978 om ændring af lov om folkeskolen (overtagelse af særforsorgsundervisningen), endnu ikke er blevet ligestillet med folkeskolens øvrige elever med hensyn til fribefordring. For disse elever skulle ellers fra 1. januar 1980 gælde folkeskolens almindelige regler.

Regelsættet om fribefordring af skoleelever til lejrskole er fastsat ved cirkulære nr. 100 fra undervisningsministeriet om fribefordring af skoleelever m. fl. af 25. april 1961 med ændringer i cirkulære nr. 81 af 1. april 1968 og cirkulære nr. 155 af 25. juli 1969.

De elever, som har været under særforsorgen, men som nu er under folkeskolen, må naturligvis også have samme rettigheder som de øvrige elever i folkeskolen, idet en diskriminering under ingen omstændigheder bør tolereres, hvorfor ministeren opfordres til omgående at udarbejde et cirkulære, som skaber den omtalte ligestilling.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg kan oplyse, at reglerne om fribefordring af folkeskoleelever findes i undervisningsministeriets cirkulære fra 25. april 1961, og ved en cirkulæreskrivelse her den 8. februar i år er reglerne som et led i regeringens sparebestrebelse ændret således, at ordningen fra 1. juni 1980 alene vil omfatte rejser til lejrskoler.

Men ordningen omfatter både i den nuværende, bredere form og i den kommende, lidt snævrere form alle elever i folkeskolen, herunder også elever, der er overført fra særforsorgen, men da jeg har forstået, at der har været nogen tvivl om dette spørgsmål, har jeg foranlediget, at ministeriet nu udsender en meddelelse til skolemyndighederne om, at ordningen allerede nu gælder disse elever også.

Alfred Hansen (DR):

Jeg takker ministeren for svaret, som altså godtgør, at der nu vil blive tilstillet skolerne oplysning om, at de elever, som indtil 1. januar 1980 var underlagt særforsorgen, men som nu er underlagt folkeskolen, får de samme rettigheder, hvad angår fribefordring for skoleelever, som folkeskolens elever hidtil

[Alfred Hansen]

har haft. Det er da også klart, at disse elever må have de samme rettigheder, så der ikke finder en diskriminering sted, og jeg er glad for, at ministeren omsider har taget initiativet til dette.

Jeg kan ikke se, at der har været noget til hinder for, at man allerede 1. januar 1980 havde haft et sådant cirkulære liggende, så man ikke på de skoler, der tidligere hørte under særfor sorgen, havde gået i denne uvisshed fra 1. januar. Jeg mener, at loven blev publiceret vedtaget den 8. juni 1978, og man kunne da godt have sendt besked ud til skolerne, så den tvivl ikke havde været der. Men o.k., jeg er meget tilfreds med, at der nu bliver skabt fuld klarhed over, hvilke rettigheder også de elever har.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Alfred Hansen takker mig for, at jeg har taget dette initiativ, og det kan jeg selvfølgelig være glad for. Men når man undrer sig over, at jeg ikke allerede havde gjort det forinden, må jeg sige: ja men vi plejer faktisk ikke at skrive ud til folkeskolevæsenet, at vore bestemmelser gælder for alle i folkeskolevæsenet. Det er en oplagt selvfølge. Nu har der altså været, viser det sig efterfølgende, denne tvivl om, hvorvidt dette dækkede særfor sorgeleverne i folkeskolen. I og med, at de blev flyttet over til folkeskolen, omfatter folkeskolens bestemmelser også denne gruppe af elever, og det, jeg tilbød, var at gøre eksplicit opmærksom på de regler, som allerede er gældende.

Alfred Hansen (DR):

Ja, så må jeg jo nok præcisere lidt kraftigere, hvad jeg mener. Jeg mener de elever, som har gået på særskoler under særfor sorgen, skoler, som stadig væk fungerer, men nu i folkeskolens regie, og jeg er vidende om, at de ikke har fået tildelt frirejser på samme måde som de elever, der går i, skal vi sige folkeskolens normale skoler og normale klasser. Det er problemet, og det mener jeg godt kunne have været klaret allerede fra 1. januar. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke hun er vidende om, at der har været usikkerhed på de skoler, som har hørt under særfor sorgen tidligere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 425

7) Til *undervisningsministeren* af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Vil ministeren fra folketingets talerstol fortælle, hvad ministeren oplyste mundtligt over for finansudvalget i et samråd om det tilbagetrukne aktstykke vedrørende Johannesskolen?«

Skriftlig begrundelse

Offentligheden bør være bekendt med, hvor hurtigt en undervisningsminister totalt kan skifte holdning, og hvorvidt finansudvalget kan betragte undervisningsministerens oplysninger til finansudvalget som troværdige.

Askjær Jørgensen (FP):

Ja, ministeren er nok bekendt med dette. Det er et problem, jeg har forsøgt i løbet af et par onsdage at få afdækket ved spørgsmål til statsministeren. Men da det ikke rigtig er lykkedes at få statsministeren til at give et tilfredsstillende svar, håber jeg på, at undervisningsministerens samvittighed nu vil give til resultat, at vi får en klaring, som vi kan være tilfredse med.

Jeg håber naturligvis, at undervisningsministeren er helt enig med mig i, at finansudvalget ikke kan være tjent med at få oplysninger, som man ikke kan regne med, og supplerende kan jeg godt allerede spørge: hvad ville der være sket, hvis finansudvalget i december måned, da aktstykket vedrørende Johannesskolen blev forelagt, havde godkendt dette? Så havde pengene jo været bevilget. Vil det så sige, at man var kommet til at gøre noget, som var helt i modstrid med det, undervisningsministeren synes man skulle gøre?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Askjær Jørgensen har nu for tredje gang her i spørgetiden stillet spørgsmål om ansøgningen til finansudvalget om et statslån på 17 mill. kr. til opførelse af nye bygninger til Johannesskolen.

Jeg redegjorde for 3 uger siden på et spørgsmål fra hr. Flygaard for baggrunden for, at aktstykket blev trukket tilbage, og jeg har desuden redegjort for spørgsmålet ved et samråd i finansudvalget både den 30. januar

[Undervisningsministeren]

1980 og den 6. februar 1980. Hr. Askjær Jørgensen har desuden to gange tidligere stillet spørgsmål til statsministeren, som statsministeren har besvaret.

Der kan næppe siges meget mere nyt om denne sag, og jeg kan derfor kun gentage, at den økonomiske situation gør det nødvendigt, at alle bevillingssager tages op til en nyvurdering. Øgede besparelser på de offentlige budgetter medfører, at hver enkelt minister må foretage en strammere prioritering. I det foreliggende tilfælde er den ideale løsning for skolen helt givet at opføre nye bygninger, men jeg har altså – som jeg også har oplyst tidligere – efter drøftelse med finansministeren vurderet, at vi ikke har råd til denne løsning i den aktuelle situation. Jeg har under samrådet i finansudvalget oplyst, at det er rigtigt, at skolens bygninger er nedslidte, og at skolen ikke på længere sigt vil kunne føres videre under de nuværende forhold. Jeg har imidlertid også over for finansudvalget nævnt, at selv om den ideale løsning for skolen ikke gennemføres, er det ikke udelukket, at man kan finde frem til en mindre bekostelig løsning, som skolen kan leve med.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil gerne spørge undervisningsministeren, om det er korrekt, at hun i december måned skrev, at det tør fastslås, at hvis ikke der kommer nye bygninger, må skolen stoppe.

Dernæst vil jeg gerne spørge undervisningsministeren, om hun i januar måned har fortalt finansudvalget noget, som var helt i strid med det, hun meddelte i sit aktstykke, altså om der er en skærende kontrast mellem det, vi får at vide den ene måned, og det, vi får at vide den anden måned. Jeg vil gerne have at vide, om der er en kontrast her eller undervisningsministeren følger den samme linje. Er det således, at man ud over at sige, at nu skal der spares yderligere, totalt har skiftet hest? Er det således, at hvis man – som jeg spurgte om det i indledningen – i finansudvalget havde fulgt anmodningen i aktstykket i december måned 1979, var man kommet til at bevilge nogle penge, som undervisningsministeren fandt det forkert at bevilge?

Arne Melchior (CD):

Vi har jo i spørgetiderne her om onsdagen for tiden 2 føljetoner løbende, hvoraf jeg anser denne for den sagligt mest velbegrundede og derfor betydningsfulde. Og det får mig til yderligere at aflokke undervisningsministeren 2 svar. Det ene spørgsmål er: hvilke beregninger ligger der til grund for, at der virkelig her er tale om en besparelse? For når jeg lægger skiftende undervisningsministres udsagn om, at Johannesskolen ikke kan fortsætte i sin nuværende form, til grund – ministeren sagde i dag »på længere sigt«, men det tager jo altså også nogle år at bygge en ny skole – må der altså findes udvej for de elever alligevel. Er det en brutto- eller en nettoberegning, der ligger bag ved denne trang til sparsommelighed på dette specielle felt? Og kan ministeren om ikke her så over for finansudvalget – det er selvfølgelig ikke min ret at spørge på dettes vegne – give de nærmere beregninger af, hvad det egentlig er, der spares?

Det andet spørgsmål til ministeren drejer sig om, at jeg efterlyser en bekræftelse af, at der ikke med den vending, ministeren her har foretaget, er lagt begyndelsen til en ny kurs over for private skoler i almindelighed. Det må jo forekomme forbløffende, at på et tidspunkt, hvor man skal i gang med milliardbesparelser på finansloven, ligesom tyvstater man inden for et enkelt område med et ikke særlig betydningsfuldt beløb, og derfor vil jeg spørge, om der er tale om en tendens eller om en faktisk økonomisk overvejelse i en enkelt sag.

Flygaard (DR):

Ministeren antydede i sit svar til hr. Askjær Jørgensen, at der i givet fald måtte kunne findes en anden løsning end den, der blev fremsendt i forbindelse med aktstykket til finansudvalget. Nu er det formentlig de fleste bekendt, at man ved fremsendelsen af dette aktstykke havde foretaget ganske betydelige nedskæringer i forhold til det, man oprindeligt havde forestillet sig, således at det byggeprojekt, som nu foreligger, stort set ligger på samme niveau som en række andre gymnasiebyggerier også i den offentlige sektor.

Det konkrete spørgsmål, jeg så gerne vil stille ministeren, lyder: har ministeren i tan-

[Flygaard]

kerne, at man kan gennemføre en renovering af Johannesskolen, således at de nuværende bygninger fortsat skal indgå i en anvendelse til undervisningsbrug? For hvis det er ministerens opfattelse, må jeg nok sige, at standarden for de private skoler bliver presset ned på et niveau, som jeg ikke synes er anstændigt.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Askjær Jørgensen spurgte mig, om der var en skærende kontrast mellem det, jeg havde oplyst i mit aktstykke af 4. december 1979, og det, jeg siden har oplyst ved samråd i og skriftlige besvarelser over for finansudvalget. Det kan jeg sige at der ikke er. Jeg tror oven i købet, at hr. Askjær Jørgensen var til stede, da jeg redegjorde for dette i finansudvalget. Jeg har i aktstykket oplyst, at skolen måtte lukke. Det er rigtigt, at skolen ikke på længere sigt kan fortsætte i de lokaler, de bygninger, den nu er i, hvis der ikke gøres noget ved disse lokaler.

Det, som så er sket, er, at jeg i en samlet overvejelse af besparelser for mit område har gået hele området igennem igen, og jeg har stoppet en række andre sager. Hr. Askjær Jørgensen vil være vidende om, at der var et aktstykke mere, der blev trukket tilbage. Det har ikke vakt helt den samme opsigt som dette. Jeg har sagt nej til byggeri på gymnasieskoler her i Københavnsområdet, og jeg har sagt nej til byggeri på en række andre uddannelsesinstitutioner. Det eneste usædvanlige ved denne Johannesskolesag var, at den var så langt fremme, at den var formuleret i et aktstykke, men der var ikke taget beslutning, og derfor har jeg fundet det rimeligt at inddrage den i overvejelserne.

Hr. Arne Melchior spurgte, hvorvidt disse 17 mill. kr. kun var udtryk for en besparelse. Det er et nybyggeri, et stort projekt, og jeg har altså fundet det rimeligere at se på mulighederne for en renovering af bygningerne.

Så spurgte hr. Arne Melchior, om jeg kunne bekræfte, at der ikke er tale om en ny kurs over for de private skoler. Jeg må undskyldte over for hr. Arne Melchior, at jeg ikke allerede sagde det i starten. Forklaringen er, at jeg har sagt det tidligere fra denne talerstol, jeg har sagt det i TV så sent som i går aften, og jeg har sagt det til presse og journalister, men jeg burde selvfølgelig have gen-

taget det endnu en gang her. Regeringen har ingen intentioner om at ændre holdningen over for de private skoler. Vi har selv været med til at udforme lovgivningen, og vi står 100 pct. ved den.

Med hensyn til hr. Flygaards spørgsmål kan jeg oplyse, at der er forskellige muligheder. Skolens rektor har på et tidspunkt mig bekendt telefonisk over for ministeriet skitseret nogle muligheder for en renovering og en løsning af lokaleproblemerne. Der ligger ingen konkrete planer på bordet i ministeriet endnu, men rektor har altså luftet nogle, og jeg vil være meget villig til og åben over for at se på de forslag og muligheder, der vil være.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 431

8) Til undervisningsministeren af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren undersøge, om det er rigtigt, at elever fra efterskolen i Tvind på en tur til Marokko blev tilskyndet af deres lærere til at stjæle i en appelsinplantage i Sydspanien, da pengene var sluppet op?«

Skriftlig begrundelse

Begrundelsen for spørgsmålet er en artikel i Ringkjøbing Amts Dagblad den 8. februar 1980, hvori man kan læse, at 150 af 660 elever fra Tvind Efterskole er vendt hjem fra Marokko i utide. Spørgeren er fuldstændig klar over, at det er en svær opgave, ministeriet her bliver sat på, men det bør være muligt ved en afhøring af de pågældende elever fra efterskolen at finde ud af, om det er rigtigt som påstået af to af deltagerne, at de blev tilskyndet af lærerne til at stjæle. Én ting er, at efterskolen under Tvindimperiet fører en undervisning, der nok ligger milevidt fra det, der var tænkt, da loven om efterskoler blev vedtaget, men et helt andet spørgsmål er, om lærerne på en tur til udlandet stort set betalt af det offentlige tilskyndede elever til ulovligheder. Det er en meget alvorlig beskyldning, der her er rejst mod skolen, og derfor er en tilbundsående undersøgelse nødvendig.

Poulsgaard (FP):

[Poulsgaard]

Rent umiddelbart kan det synes at være en bagatelagtig sag at spørge, om ministeren vil undersøge rigtigheden af, at elever på Den Rejsende Højskole på en tur til Marokko er blevet tilskyndet af deres lærere til at stjæle appelsiner. Vi har vel alle sammen været på æbleskud og den slags ting, men her er det altså en skole, der rejser for offentlige midler for det første, og det er en skole, som forældre sender deres børn i. Det er i det perspektiv, dette spørgsmål skal ses. Jeg synes, det er meget, meget alvorligt, hvis vi nu er derhenne, hvor lærerne tilskynder eleverne til at stjæle. Det var da også forsidehistorie på Ringkjøbing Amts Dagblad f. eks.

Jeg vil mene, at det må kunne undersøges, om det er rigtigt, for hvis det kun er sådan et par røverhistorier, et par knægte slynger ud, skal vi have dem afkræftet, men er det derimod rigtigt, må der tages alvorligt fat om det problem, og det må jo kunne gøres ved at forhøre de 30 elever, der var med i den omtalte bus. Man går jo så meget ind for elevdemokrati og andre ting, så selv om spørgsmålet som sådant kan synes lille, synes jeg nok, at der er noget principielt i det simpelt hen. Jeg tror, det er første gang, vi har hørt i det hele taget, at lærere har opfordret elever til at stjæle, så derfor håber jeg, at undervisningsministeren vil se med alvor på dette spørgsmål og få det ordentligt undersøgt.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ja, det var ikke mig, der brugte ordet bagatelagtigt om spørgsmålet, men jeg er ikke ganske uenig med hr. Poulsgaard i anvendelsen af ordet.

Jeg kan oplyse, at efterskolerne i Tvind, Juelsminde, Vamdrup, Roskilde, Asserbo, Firmøller ved Frederikshavn og Bogense, der alle er selvstændige, selvejende institutioner, men som ofte under ét sammen med en række andre institutioner benævnes Tvindskolerne, i øjeblikket får godkendt deres efterskolevirksomhed sådan, at de har 36 ugers kursus i tiden fra august til juni, fordelt med en kursusperiode fra 13. august til 20. december og en anden kursusperiode fra 25. februar til 30. juni. Det er mig bekendt, at skolerne i år i tidsrummet mellem de to kursusperioder gennemfører en ekskursion bl. a. til Marokko for de elever, som har lyst til at tage med.

Men – og det er derved, hr. Poulsgaards spørgsmål og de bemærkninger, der faldt her, er forkerte – denne rejse hører ikke med til det undervisningsprogram, der er godkendt af undervisningsministeriet, og der betales altså ikke tilskud i henhold til skolestøtloven til denne virksomhed. Hvorvidt kommuner eller andre offentlige myndigheder støtter den enkelte elev økonomisk i denne henseende, ved jeg ikke, og det ved ministeriet ikke. Hr. Poulsgaard vil derfor kunne forstå, at der er meget snævre grænser for, hvor stærkt jeg kan blande mig i en ikke-godkendt virksomhed, hvortil der ikke ydes statstøtte, og jeg er derfor ikke i besiddelse af oplysninger omkring denne sag.

Poulsgaard (FP):

Nu ved jeg faktisk ikke rigtig, om jeg skal le eller græde. Dette land er efterhånden opdelt i så mange forskellige fagområder og styrelser og organer, at man efterhånden ikke aner, hvor man skal henvende sig.

Jeg betvivler ikke det, ministeren har sagt her, men jeg er i hvert fald meget, meget skuffet over, at ministeren ikke går ind i sagen. Uanset om man så rejser uden for den officielle undervisnings regie, som ministeren siger man gør, er det en tur, der er led i undervisningen af de unge mennesker på disse efterskoler, og jeg synes nok, at ministeren skuffer en del, når hun ikke svarer på mit spørgsmål, om hun vil sætte en undersøgelse i gang. Så må jeg vel gå til politiet, eller hvor pokker jeg må gå hen, det må jeg finde ud af, fordi for forældre, der har børn på efterskoler, om det så er på Tvind-efterskoler eller andre efterskoler, er det lidt utrygt, for at sige det mildt, at man får at vide, at landets undervisningsminister er revnende ligeglad med, om børnene får lært at stjæle eller ej, når de er ude på sådan en tur. I øvrigt kan man også se i dag i Jyllands-Posten, at nu kommer de hjem i stribevis på konsulatets regning, så der kan måske blive andre onsdagsspørgsmål om det.

Men ærlig talt, fru minister, De er undervisningsminister i dette land, og vi er nogle forældre, der har nogle børn på efterskole, og vi kan altså ikke finde ud af, hvordan pokker de har indrettet det på Tvind, når de rejser i den tid, hvor alle andre skoler holder undervisning, og vi forældre vil i hvert fald

[Poulsgaard]

gerne vide, om undervisningsministeren bifalder, at vore børn bliver opfordret til at stjele, når de er på en tur.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Der blev anvendt et enkelt ord, der forekom mig lidt overflødig.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg vil gerne til hr. Poulsgaard sige, at jeg ikke har givet nogen form for udtryk for, hvorvidt jeg er revnende ligeglad, eller hvorvidt jeg ikke er revnende ligeglad med denne sag. Det, jeg har givet udtryk for, er, at vi har godkendt noget undervisningsvirksomhed i de nærmere beskrevne perioder. Imellem disse perioder er der altså en periode på halvanden, knap to måneder, hvor disse mennesker kan gøre, hvad de vil. Og jeg tror da, at hr. Poulsgaard ville blive meget forundret, hvis det på andre områder i samfundet forholdt sig sådan, at en minister, et ministerium eller en anden offentlig myndighed, pludselig gik ud og spurgte folk ud om, hvad de foretog sig i deres af dem selv betalte fritid, som ikke har noget med den offentlige myndighed at gøre. Hvis der er tale om tyveri, ja, så må det jo være politimyndigheden, der skal tage sig af det, men jeg kan ikke med nogen som helst ret i behold gå ud og spørge disse mennesker om, hvad de laver i, hvad der efter min opfattelse er deres private fritid. Og med mit kendskab til hr. Poulsgaard tror jeg at han er enig i dette synspunkt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 435

9) Til *undervisningsministeren* af:

Lawaetz (FP):

»Er ministeren vidende om, at arbejdsformidlingen i adskillige tilfælde arbejder så langsomt, at ekstraordinære lære- og praktikpladser med lovmæssigt tilskud simpelt hen ikke bliver oprettet, og hvad vil ministeren i bekræftende fald gøre for at afhjælpe dette forhold?«

Skriftlig begrundelse

Hensigten med støtte til ekstraordinære lære- og praktikpladser er afhjælpning af den store ungdomsarbejdsløshed. Det er også lykkedes at oprette en række lærepladser gennem den særlige lovgivning om tilskud til læremestre.

Der har imidlertid i praksis vist sig en lang række uheldige eksempler gående ud på, at en mester har måttet vente mere end et halvt år på svar fra arbejdsformidlingen.

Mange mestre har taget en ekstra lærling i tillid til denne ordning og har så først fået afslag efter, at prøvetiden er udløbet. Det er således yderst beklageligt, at mesteren hæn-ger på uddannelsen af en lærling under falske forudsætninger.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

AF-kontorerne har en central rolle i den praktiske administration af ordningen med tilskud til ekstraordinære praktik- og lærepladser. Det er AF-kontoret, der modtager ansøgning om tilskud fra virksomheden, og herefter er det så kontorets opgave at undersøge, om betingelserne for tilskud er opfyldt, og i samarbejde med virksomheden at udvælge den eller de unge, der kan ansættes med tilskud.

Selve afgørelsen om bevilling af tilskud træffes af amtskommunen på grundlag af arbejdsformidlingens forarbejde, og tilskud bevilges, hvis virksomheden opfylder betingelserne, og hvis ikke amtskommunen har opbrugt de midler, der er afsat til formålet. De oplysninger, der foreligger for undervisningsministeriet, tyder imidlertid på, at samlede ekspeditionstider på 6 måneder er ganske atypiske. Det typiske er formentlig i dag 1 à 2 måneder, og det synes at være en udbredt norm, at der højst må gå 1 måned fra ansøgningsdatoen, til virksomheden får svar fra amtskommunen.

Der blev i 1978 bevilget ca. 5.700 tilskud til dette område, og i opgørelsen for 1979 forventer man et tilsvarende højt tal. Alt i alt er der derfor ingen baggrund for at hævde, at lange ekspeditionstider truer ordningens funktion. På AF-kontorerne, hvor lange ekspeditionstider endnu måtte kunne forekomme, vil der kunne indtræde en forbedring, i den udstrækning arbejdsformidlingssystemet får tilført nye ressourcer.

[Undervisningsministeren]

Ordningen forudsætter, at virksomheden ansøger om tilskud, inden der indgås en uddannelsesaftale, og i det tilfælde, hvor virksomheden først indgiver ansøgning om tilskud efter, at aftalen er indgået, og eventuelt – hvad der også hænder – efter, at den unge er begyndt i virksomheden, kan virksomheden komme i den situation, der er skildret i spørgsmålet. Virksomheden må imidlertid se i øjnene, at der kan blive givet afslag, enten fordi betingelserne ikke er opfyldt, eller fordi amtskommunen har opbrugt sine midler.

Lawaetz (FP):

Der stilles beklageligvis nok mange irrelevante spørgsmål her fra talerstolen, men jeg vil gerne sige, at jeg ville ikke komme med det, uden at jeg kendte en række tilfælde i praksis, også som organisationsformand, og det er yderst beklageligt – det tror jeg at ministeren vil give mig ret i – når man laver en lov, som helst skal fungere og bekæmpe vores ungdomsarbejdsløshed. Det er den ene ting, og den anden ting er, at der vitterlig inden for mange håndværksfag er mangel på lærlinge i øjeblikket, så det har en dobbelt interesse.

Ministeren nævnte selv nogle af vanskelighederne, så det, jeg i og for sig spørger om, er, om man kunne finde en metode, så man arbejder hurtigere. Der er forekommet mange uheldige tilfælde, hvor mesteren antager en lærling i den gode tro, at han kan få disse tilskud. En af de ting, der kunne gøres, var, at man inden for et amt kunne bekendtgøre – jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke det er noget af det, man kunne tage op – hvornår en sådan totalbevilling var opbrugt, for så var det jo helt overflødigt for mestrene at søge.

Et andet spørgsmål i den retning er, om man ikke udmærket kunne flytte midler – det ved jeg ikke om man gør – fra det ene amt til det andet, for der er amter, hvor man ikke får brugt pengene, og der er amter, hvor man har opbrugt pengene. Det er et af de spørgsmål, jeg godt lige ville have uddybet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Lawaetz nævner eksemplet, hvor mesteren antager en lærling i den gode tro, at han kan få tilskuddet. Jeg understregede netop i mit indlæg, at ordningen er baseret på,

at mesteren søger, inden uddannelseskontrakten er indgået, og selvfølgelig også inden lærlingen er startet i virksomheden. Det er måske nok dér, der skal sættes ind med oplysning over for mestrene og virksomhederne, nemlig at man skal søge, inden man har bundet sig, for ellers risikerer man at komme i denne ubehagelige situation.

Nu er arbejdsformidlingskontorerne jo ikke, bortset fra dette lille hjørne af det, mit område, men jeg er vidende om, at der har været problemer, og jeg skal gerne tage op til drøftelse med arbejdsministeren, i hvilket omfang man kan afhjælpe disse problemer. Mit indtryk er, som jeg gav udtryk for i mit første indlæg, at problemerne i dag ikke er store. Jeg skal ikke sige – det tror jeg heller ikke at jeg sagde – at der ikke kan forekomme disse lange ekspeditionstider, men efter hvad der foreligger af oplysninger for os, er det bestemt ikke det normale. Men jeg skal gerne tage op til drøftelse med arbejdsministeren, om vi kan gøre noget specifikt på dette område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 399

10) Til *miljøministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

»Er ministeren enig i, at DSBs planer om at lukke jernbaneoverskæringerne i syv fynske stationsbyer er i strid med den dagsorden, som et flertal i folketinget vedtog den 29. januar 1980, og mener ministeren ikke, at de nuværende færdselsårer bør bevares, eventuelt ved at erstatte jernbaneoverskæringerne med f. eks. viadukter, hvis den lokale befolkning ønsker det af hensyn til de respektive landsbyers overlevelsesmuligheder?«

Skriftlig begrundelse

Under forespørgselsdebatten i folketinget den 29. januar om sikring af de små landsbyer og bysamfund vedtog folketinget en dagsorden, som var fremsat af socialdemokratiet, og som udtalte: »Idet folketinget opfordrer regeringen til ved godkendelsen af regionplanerne at sikre, at befolkningstilvæksten kan fordeles på en sådan måde, at man respekterer de udbredte ønsker om en sikring af landsbyernes og de små bysamfunds frem-

[Alfred Hansen]

tidsmuligheder, går tinget over til næste sag på dagsordenen.«

Ministeren opfordres derfor til at gøre sin indflydelse gældende, så miljøet og eksistensgrundlaget bevares i de syv stationsbyer, som ellers risikerer at blive skåret over i to dele. DSB må pålægges at følge et folketingsflertals ønske om at sikre de små bysamfunds fremtidsmuligheder, hvilket i den aktuelle situation vil sige, at hvis jernbaneoverskæringerne skal lukkes, bør der som erstatning etableres viadukter.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

I den dagsorden, der blev vedtaget i folketinget, opfordrede man regeringen til ved godkendelsen af regionplanerne at sikre, at befolkningsstilvæksten kan fordeles på en sådan måde, at man respekterer de udbredte ønsker om en sikring af landsbyernes og de små bysamfunds fremtidsmuligheder. Jeg har endnu ikke modtaget regionplanforslaget for Fyns amt, og jeg ved derfor ikke noget om, hvorvidt der i regionplanforslaget står noget om det spørgsmål, som her er rejst. Umiddelbart vil jeg tvivle på, at regionplanforslaget er så detaljeret, at disse bestemmelser skulle indgå i det. Jeg finder i øvrigt, at det må bero på drøftelser, sådan som ministeren for offentlige arbejder har været inde på det flere gange her, mellem myndighederne og kommunerne, og jeg har forstået på min kollega ministeren for offentlige arbejder, at man har planlagt møder med de berørte kommuner. Disse møder vil finde sted her i foråret, og dér må det jo så være opgaven at nå frem til en løsning ved direkte forhandling mellem de implicerede parter.

Alfred Hansen (DR):

Tak til ministeren for svaret. Det er rigtigt, som ministeren læste op, at det skal ses i relation til den dagsorden, som blev vedtaget den 29. januar 1980, og det er også rigtigt, at den tog udgangspunkt i regionplanerne. Det, jeg synes var væsentligt i den dagsorden, der blev vedtaget den 29. januar 1980, var, at man fra et stort flertal, inklusive socialdemokratiet, som jo har regeringsmagten for tiden, forlangte, at man skulle respektere de udbredte ønsker om en sikring af landsbyernes og de små bysamfunds fremtidsmuligheder.

Jeg må konstatere, at hvis man fastholder DSBs nuværende krav om at lukke disse syv jernbaneoverskæringer uden at sikre alternative færdselsårer i samme linjeføring som tidligere, så vil eksistensmulighederne for en del af disse landsbyer i allerhøjeste grad være truet. For en enkelt bys vedkommende, nemlig Kavslunde, vil det betyde, at mange af dem, der i dag lægger deres handel i Kavslunde, sandsynligvis, hvis man lukker jernbaneoverskæringer og lægger vejen, som det i øjeblikket er planen, uden for byen, vil lægge handelen i Middelfart. Også i mange andre områder, bl. a. Langeskov, vil man virkelig få problemer med at holde byerne sammen.

Jeg synes, der er to grundsynspunkter, som skulle være højt prioriteret i de forhandlinger, som vi ikke bare står over for, men som allerede er i gang, nemlig at DSB naturligvis må betale de fulde omkostninger i forbindelse med en alternativ trafikåre, og at man skal oprette viadukter eller tunneler eller broer, hvis den lokale befolkning, herunder kommunerne, ønsker det.

I en tid, hvor man netop fra befolkningens side ønsker, og også i stor udstrækning gør det fra politikerside, at bevare de små bysamfund, de små enheder, kan det efter min mening ikke være argumentation nok, at DSB skal sætte hastigheden op fra 140 til 160 km i timen, for at lukke disse overskæringer.

Brøndsted (V):

Da det virkelig er ulykker for disse byer, der sker, vil jeg godt spørge, om ikke ministeren for miljø i en sådan sag kan sørge for, at man ikke ved indgreb fra et statsbanevæsen på nogen måde ødelægger eksisterende bysamfund og bymiljøer. Kan man ikke fra ministerens side simpelt hen sige, at den plan, der bliver lavet for det fynske amt, må rumme nogle virkelig tilfredsstillende løsninger med viadukter, eller hvad det skal være, overførsler af veje, så bysamfundene får lov til at bestå? Jeg synes, det for bevarelse af miljøet er lige så vigtigt at påtale slige sager som at se på regionplanerne ud fra andre synsvinkler.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Som jeg har haft lejlighed til at gøre opmærksom på flere gange her fra talerstolen,

[Miljøministeren]

drejer det sig jo om at foretage en afvejning af forskellige hensyn, og jeg synes ikke helt, at et af de hensyn, som også skal afvejes, fik sin rette placering i spørgerens fremlæggelse af sagen. Dette hensyn er trafiksikkerheden. Det er klart, at også landsbyens befolkning og børnene i landsbyen bør være sikret bedst muligt mod trafikulykker, og det er trafiksikkerhedsmæssige hensyn, der gør, at man nedlægger jernbaneoverskæringer eller -overførsler.

Det er klart, at jeg har til opgave at søge at få indpasset den lokale befolknings ønsker til det lokale miljø i de sektorplaner, som f. eks. statsbanerne udarbejder på statens vegne, og det er også klart, at jeg som planlægnings- og miljøminister giver udtryk for, at de synspunkter skal varetages. Jeg kan bare ikke på forhånd diktere, sådan som nogle måske kunne ønske det, at udelukkende disse hensyn og ikke andre må få indflydelse ved den endelige afgørelse; vi må foretage en rimelig afvejning. Hvis man skal vælge den løsning, som jeg forstår at hr. Alfred Hansen ønsker at vælge, med viadukter, så er det også et spørgsmål om økonomi, og dér er det klart, at der også må foretages nogle drøftelser mellem de implicerede parter om dette spørgsmål.

Alfred Hansen (DR):

Den lokale befolkning, som bliver berørt af en eventuel lukning af disse jernbaneoverskæringer, har jo ikke selv anmodet om at få dem lukket – tværtimod.

Jeg er selvfølgelig enig i ministerens synspunkt, at forhandlingerne må foregå i ministeren for offentlige arbejders regie. Det, jeg har ønsket med dette korte spørgsmål, er at opfordre ministeren til ud fra miljømæssige hensyn at gøre sin indflydelse gældende og sikre eksistensgrundlaget for disse landsbyer.

Det er klart, at der kommer økonomi ind i billedet, men jeg mener fortsat, at da det er DSB, der uden opfordring har ønsket at lukke disse overskæringer, så må det selvfølgelig også være DSB, der skal betale de fulde omkostninger, og det må også være DSB, der skal sikre den samme færdselsåre, hvis den lokale befolkning ønsker det.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om man kunne tænke sig en situation, hvor ministeren ville gribe ind. Jeg anser det for en helt

naturlig ting, at ministeren griber ind, hvis det viser sig, at det er i strid med en eventuel regionplan. Hvis ikke det står i regionplanerne, kunne ministeren da tænke sig at gribe ind, hvis det nu viser sig, at der virkelig vil være problemer med overlevelsesmulighederne for disse landsbyer?

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Hvis hr. Alfred Hansen ikke lægger for meget i ordene »gribe ind«, sådan at det betyder, at jeg skulle diktere, så vil jeg gerne være med til at foretage den koordinering, der skal finde sted. Det er også opgaven, når vi skal godkende regionplanerne; da vil vi have mulighed for at se, om det er med i dem. Er det ikke med i dem, så er der naturligvis andre muligheder for at foretage en koordinering.

Nu siger hr. Alfred Hansen nok så flot, at han for sit vedkommende har afgjort, at det er statsbanerne, der skal betale alle de viadukter, som han synes man bør have. Det er jo altså også et spørgsmål om penge. Jeg tør ikke her stå og sige, at jeg kan glæde min kollega ministeren for offentlige arbejder med, at han i hvert fald kan få tilslutning fra spørgerens parti, når det drejer sig om bevilninger til statsbanerne til den slags formål. Jeg ved jo ikke, hvad andre vil sige, og jeg ved heller ikke, om det er rimeligt i den store afpasning af de forskellige opgaver.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 402

11) Til *finansministeren* af:

Glensgård (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at de samlede udgifter til drift, anlæg og udlån for finansåret 1980 efter finanslovsforslaget andrager godt 140 mia kr.?«

Skriftlig begrundelse

I daglig tale anvender regeringen og de fleste folketingspartier et tal, der nærmere ligger mellem 118 og 120 mia kr., hvilket naturligvis er i strid med sandheden. Det er derfor vigtigt, at offentligheden får kendskab til de faktiske tal.

[Glensgård]

Gennemgås finanslovens enkelte udgiftskonti – altså de samlede beløb for drift, anlæg og udlån – fremkommer et samlet beløb, der overstiger 140 mia kr., hvorfor det kun er vildførelse af befolkningen at anvende et lavere tal.

Det vil naturligvis også være interessant at få regeringens kommentarer til, at der anvendes et tal, der ligger godt 20 mia kr. lavere end de faktiske.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg kan bekræfte, at det fremgår af den vedtagne finanslov for finansåret 1980, at de samlede statslige bruttoudgifter på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet udgør 142,7 mia kr. En del af disse udgifter dækkes umiddelbart af indtægter i form af takster, gebyrer o. lign. for de varer og tjenesteydelser, der produceres og afsættes af statsinstitutioner. Disse indtægter på i alt ca. 20 mia kr. er opført på udgiftsbudgettet. Når indtægterne på udgiftsbudgettet fratrækkes bruttoudgifterne, kan nettoudgifterne på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet opgøres til 121,1 mia kr. i 1980.

Det er dette udgiftsbegreb, der er det centrale i de orienteringer om statsbudgettet, som finansministeriet udsender med mellemrum, og det anvendes også i de indledende oversigter i finansloven. Grunden til, at det hyppigst er nettoudgifterne, der omtales, er bl. a., at en del af de udgifter, der modsvares af indtægter, har karakter af interne overførsler i den offentlige sektor. Det gælder f. eks. en række refusioner mellem statsinstitutioner indbyrdes og mellem statsinstitutioner og kommuner. Hertil kommer, at udgifter vedrørende EFs landbrugsordninger fuldt ud modsvares af indtægter fra EF og derfor så at sige kun optræder som en slags postering på statsbudgettet. Endelig kan nævnes, at salgsindtægter på statsbudgettet hidrører fra, at offentlige virksomheder opkræver en konkret betaling hos deres kunder for leverede ydelser, på samme måde som private virksomheder gør. Disse indtægter har således en ret nøje sammenhæng med tilsvarende poster på udgiftsbudgettet.

Det er på den baggrund, det er fundet rigtigst, at der i opgørelser over statsudgifter, der direkte modsvares af salgsindtægter o. lign., alene medtages nettoudgifter.

Glensgård (FP):

Ifølge dagspressen er regeringen nu kommet så vidt, at man vil gennemføre besparelser på 15 mia kr. Jeg forstod på socialdemokratiets finanspolitiske ordfører, hr. Camre, i Radiotinget, at de 15 mia kr. skulle gennemføres i det kommende finansår, altså på 1 år. Derfor er det selvfølgelig interessant, når hr. Camre så sent som den 18. december 1979 sagde – jeg citerer fra Folketingstidende 1979–80, 2. samling, sp. 2376:

»Det finanslovsforslag, regeringen fremsatte første gang i august i år« – det vil altså sige 1979 – »er fremsat uændret i den nye folketingssamling. Det har samlede udgifter på 118,9 mia kr. og et underskud på drifts-, anlægs- og udlånsposterne på 10,7 mia kr.«

Vi skal altså nu ud og spare 15 mia kr. efter regeringens oplæg, og det er naturligvis nemmere at spare 15 mia kr. ud fra samlede omkostninger på 140 – 142,7 mia kr. opgjorde finansministeren det til – end det er at spare ud fra 118,9 mia kr. Nøjagtig den samme fejl begår venstre, nøjagtig den samme fejl begår de konservative, nemlig at de glemmer at tage hensyn til, at de tal, vi har fået fra regeringen, er nettotal.

Så vil jeg i øvrigt godt spørge finansministeren, om ikke det ville være rimeligere at opgøre finansloven i bruttotal ud fra princippet om, at vi i øvrigt anmoder alle institutioner inden for statssektoren ifølge et cirkulære fra finansministeriet om at budgettere efter bruttoprincippet. Jeg vil godt høre finansministeren, om det er sådanne overvejelser, der kan indgå i den kommende finanslov.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg vil gerne sige til hr. Glensgård, at jeg ikke har overvejelser om afgørende at ændre på de principper, som lægges til grund for udarbejdelsen af finansloven. Jeg kan i øvrigt oplyse, at vi står umiddelbart over for at udsende budgetteringsrammer fra finansministeriet til de enkelte ministerier.

Jeg kan derefter sige til hr. Glensgård, at det jo ikke er nødvendigt for hr. Glensgård i den debat med hr. Camre at nøjes med hr. Camres tal, hvis han finder, at et andet grundlag for diskussionen er mere hensigtsmæssigt. Det er jo ikke nødvendigt for hr. Glensgård at nøjes med at se på side 3 i finansloven. Hr. Glensgård har jo lov til at

[Finansministeren]

blade om på side 4 og se, hvad bruttoudgifterne er, og hvad der indgår af indtægter på udgiftskontiene.

Så skal jeg i øvrigt kun sige til hr. Glensgård, at de tal, hr. Glensgård her har nævnt om besparelser, skal få lov til at stå alene for dagspressens og hr. Glensgårds regning og risiko. Regeringen vil, når vi er færdige med vore overvejelser, fremlægge de synspunkter omkring den offentlige udgiftspolitik, som vi når frem til.

Glensgård (FP):

Jeg skal gerne her beklage, at jeg tillod mig at citere socialdemokratiets finanspolitiske ordfører for, hvad regeringen agtede at gøre. Hvis det er således, at ministerens udtalelse her skal tages som et dementi af de pågældende udtalelser, så vil det være skuffende, men vi håber naturligvis, at hr. Camre er rigtigt orienteret, når han af socialdemokratiet udpeges til at deltage i en radioudsendelse om, hvad regeringen vil foretage af besparelser.

Nu er det jo ikke særlig interessant, hvad regeringen vil udsende af budgetteringsrammer for det kommende finansår. Det kan være interessant finanspolitisk, men budgetmæssigt vil det være interessant at høre, om man ikke i opgørelserne for finansloven vil følge princippet om bruttobudgettering. Det sprang ministeren forholdsvis nemt hen over. Han sagde, at han ikke havde sådanne overvejelser. Jeg vil godt høre, om ministeren kan bekræfte, at samtlige styrelser af finansministeriet får pålæg om at foretage budgettering efter bruttoprincippet. Når finansministeren kan bekræfte dette, så er det dog underligt, at vi ikke skal optage de samme opgørelser på finansloven, når vi taler om budgettering. På finansministeren forstår jeg altså, at man ikke har disse overvejelser. Jeg synes alligevel, at man skulle gå hjem og sove på det og se, om ikke vi kan få de rigtige tal frem. Det, jeg gjorde, var jo kun, at jeg tillod mig at citere hr. Camre for, hvad de samlede udgifter ville være efter hr. Camres mening i forbindelse med regeringens finanslov. At hr. Camre er dårligt orienteret, kan man altså ikke laste fremskridtspartiet for.

Finansministeren (Svend Jakobsen):

Jeg skal gerne én gang til sige til hr. Glensgård, at jeg har ingen overvejelser om at foretage ændringer i den måde, finanslovsforslaget for 1981 vil blive udarbejdet på i forhold til finanslovsforslaget for 1980. Det betyder selvfølgelig ikke, at det enkelte ministerium ikke i sit budget må operere med bruttoudgifterne og budgettere såvel disse som indtægterne. Som jeg sagde til hr. Glensgård og til det øvrige folketing før, så er disse tal jo tilgængelige for folketinget i finansloven på side 4 og 5, og heri ligger, at denne budgettering er foretaget. Den er foretaget ud fra bruttoudgifterne, og så er der budgetteret, hvilke indtægter der bliver på de pågældende konti. Tallene er altså tilgængelige for den drøftelse omkring finanspolitikken og udgiftspolitikken, som hr. Glensgård gerne ser foretaget på et andet grundlag. Den kan foretages på grundlag af finanslovens egne opgørelser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 410

12) Til *justitsministeren* af:

Gammelgaard (KF):

»Vil ministeren erkende, at han i folketingets spørgetid onsdag den 13. februar i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål nr. 389 gav folketinget urigtige oplysninger?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med ministerens besvarelse af mit spørgsmål om de juridiske aspekter vedrørende skærpelsen af kapitalpensionsbeskatningen med tilbagevirkende kraft sagde ministeren, at skatte- og afgiftsudvalget inden tredjebehandlingen før jul 1979 modtog et notat fra justitsministeriet, hvori der redegjordes for indgrebets grundlovmæssige medholdelighed. Dette notat af 6. december 1979 er aldrig blevet tilstillet udvalget. Det er urimeligt, at ministeren forholder folketinget et notat, som adskillige gange er blevet efterlyst.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Som svar på det stillede spørgsmål skal jeg blankt erkende, at jeg huskede forkert, da jeg oplyste, at jeg mente at kunne huske, at jeg havde givet skatte- og afgiftsudvalget et notat

[Justitsministeren]

af 6. december 1979, og det beklager jeg naturligvis.

Jeg ville gerne skriftligt over for hr. Gammelgaard og folketinget have beklaget det med det samme, men da jeg fik oplyst, at hr. Gammelgaard havde fundet, at sagen var af en sådan karakter, at hr. Gammelgaard ville stille et særligt spørgsmål til mig herom, fandt jeg det rimeligt, at jeg sagde tingene fra folketingets talerstol, og derfor har jeg ikke fremsendt en berigtigelse.

Notatet indeholder i øvrigt intet specielt eller nyt, det gengiver udelukkende udtalelser fra den statsretlige litteratur om forholdet mellem beskatning og grundlovens § 73.

Jeg synes, at forglemmelsen er så meget mere beklagelig, som den tilsyneladende har ført til, at hr. Gammelgaard ganske har overhørt, at jeg i min besvarelse af hans spørgsmål sidste onsdag oplyste, at justitsministeriet i forbindelse med lovforslaget om ændring af pensionsbeskatningsreglerne udtrykkeligt over for skatte- og afgiftsudvalget havde udtalt, at de ændrede beskatningsregler ikke kunne antages at stride imod bestemmelserne i grundloven. Jeg påviste også, at justitsministeriet ikke havde skiftet holdning til spørgsmålet, som hr. Gammelgaard hævdede. Jeg forsøgte endelig at forklare hr. Gammelgaards udtalelser herom med, at hr. Gammelgaard måske ikke havde forstået den juridiske problemstilling.

Alt det synes hr. Gammelgaard at have overhørt, og den avis, Berlingske Tidende, der støtter hr. Gammelgaard så hårdt i denne sag og på hr. Gammelgaards præmisser, fandt derfor heller ikke, at denne konstatering var værd at bringe på forsiden. Det er efter min opfattelse tankevækkende, at hr. Gammelgaard og Berlingske Tidende i denne situation har fundet det langt vigtigere at fremhæve, at jeg huskede forkert den dag, end at tage konsekvensen af, at jeg på ny har påvist vildfarelser med hensyn til indholdet af justitsministeriets udtalelser og dermed fjernet hovedgrundlaget for den alvorlige beskyldning om grundlovsbrud, som hr. Gammelgaard i realiteten har rettet mod regeringen og folketingets flertal.

Nu er jeg jo bedt til samråd med folketingets skatte- og afgiftsudvalg om pensionsbeskatningsloven, og dér vil jeg få lejlighed til igen at forklare hr. Gammelgaard, hvorfor

ændringerne i pensionsbeskatningsloven ikke strider imod grundloven.

Gammelgaard (KF):

Jeg takker for ministerens beklagelse af, at han for en uge siden gav folketinget en forkert oplysning vedrørende de juridiske spørgsmål omkring den skærpede kapitalpensionsbeskatning med tilbagevirkende kraft.

Jeg finder ikke, der er grund til fra ministerens side at gøre det til et lille spørgsmål. Hele ministerens besvarelse af de ret alvorlige angreb, jeg kunne rette på ministeriet og ministeren for en uge siden, byggede på, at skatte- og afgiftsudvalget skulle have fået et notat, som skatte- og afgiftsudvalget altså aldrig har fået. Jeg angreb ministeren og lovkontoret for, at man i december måned, da skatte- og afgiftsudvalget to gange anmodede om juridiske responsa, ikke fik sådanne, men på et senere tidspunkt, da socialministeriet bad om et juridisk responsum vedrørende det grundlovsmedholdelige i et indgreb over for folkepensionen, kom der et sådant frem til folketinget, og dér fik jeg så svaret, at vi havde fået et responsum, hvad vi altså, som det nu bekræftes, aldrig har fået.

Jeg kan tilføje, at det ikke kun er undertegnede, som er usikker, hvad angår det juridiske. Usikkerheden har bredt sig langt ind i skatte- og afgiftsudvalget, og jeg synes, at det er særdeles meget på sin plads, at vi får lejlighed til at diskutere dette spørgsmål videre i et samråd i næste uge.

Må jeg i øvrigt med det samme efterlyse det pågældende notat fra december måned. Jeg kan godt her sige, at i formiddags diskuterede vi i skatte- og afgiftsudvalget, hvorfor vi ikke havde fået notatet. Nu er det jo en uge siden, det kom frem, at der forelå et notat, og vi har altså endnu ikke set det. Jeg vil gerne efterlyse det pågældende notat. Nu må det snart frem.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg er ked af, at hr. Gammelgaard fremturer i sin forkerte argumentation. Hr. Gammelgaard startede med at sige, at jeg altså havde inrømmet, at jeg havde givet en forkert oplysning vedrørende de juridiske spørgsmål. Det har jeg aldeles ikke gjort. Jeg har givet korrekte oplysninger. Det, jeg har

[Justitsministeren]

sagt, er, at jeg mente, at et bestemt notat var fremsendt til skatte- og afgiftsudvalget, men jeg har på ingen måde givet forkerte oplysninger vedrørende de juridiske spørgsmål.

Jeg finder, at det er utilstødeligt, at hr. Gammelgaard fører sin argumentation frem på den måde. Det responsum eller den lille redegørelse, justitsministeren fik før jul i disse sager, er på vej til skatte- og afgiftsudvalget og vil blive diskuteret dér, når samrådet finder sted. Jeg vil altså gerne henstille, at diskussionen mellem hr. Gammelgaard og mig foregår på et sagligt og korrekt grundlag.

Gammelgaard (KF):

Der er i høj grad grund til, at oppositionen i folketinget råber vagt i gevær, når det kommer frem, at en juridisk udtalelse, som vi har efterlyst adskillige gange i forbindelse med lovgivningen i december måned, ikke blev forelagt for skatte- og afgiftsudvalget. Derfor er der grund til at fastholde den kritik, jeg på dette område har fremsat over for ministeren. Jeg synes, det er forkert, når ministeren gør det til et spørgsmål, der ikke har nogen betydning. Det, der fandt sted i december, hvor vi ikke fik det responsum, var meget afgørende ikke alene for mig, men for mange andre i skatte- og afgiftsudvalget.

Jeg tager ministerens beklagelse til efterretning, naturligvis, og vi må så fortsætte diskussionen i udvalget og derefter tage stilling til, om der her i folketinget kan skabes et flertal for at ændre den lovgivning, som vi finder forkert.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne sige til hr. Gammelgaard, at jeg synes, det er i orden, når man i folketinget søger at få sine politiske synspunkter gennemført. Det er ganske korrekt og en rimelig fremgangsmåde. Men det er ikke rimeligt, at man på et klart forkert grundlag beskylder lovkontoret for at være et politisk redskab for ministeren og beskylder ministeren for at forholde folketinget eller folketingsudvalg vigtige oplysninger. Det er ikke fornuftigt, og det er ikke rigtigt, og det er heller ikke politisk hæderligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til *forsvarsministeren* af:

Bilgrav-Nielsen (RV):

»Mener ministeren, at danske soldater skal indgå i et eventuelt europæisk invasionskorps til indsættelse i kriseområder?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet har baggrund i en artikel i Morgenavisen Jyllands-Posten den 13. februar 1980, hvoraf det fremgår, at Danmark kan blive bedt om at stille tropper til rådighed for et europæisk invasionskorps til eventuel indsættelse i kriseområder, f. eks. Den persiske Havbugt.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Siden Sovjet foretog sin invasion i Afghanistan, hvilket på enhver måde må beklages, hvilket vi på enhver måde må tage afstand fra, har der været megen diskussion om, hvordan man fra vestlig side burde indrette sig for eventuelt at imødegå en videre sovjetisk fremmarch imod Den persiske Golf. Debatten er hovedsagelig ført i USA, men den er også ført i Europa.

Der tales om, at der skal etableres specielle korps, beregnet på i givet fald at sættes ind i områderne omkring Den persiske Golf, altså i de områder, hvorfra den største oliestrøm kommer. Det sidste udspring af debatten er en meddelelse i Jyllands-Posten den 13. februar, hvoraf det fremgår, at man i Frankrig og måske også i Vesttyskland skulle overveje en speciel europæisk styrke, beregnet på at sætte ind i området omkring Den persiske Golf.

Det, jeg gerne vil have ministeren til at tage stilling til, er, om han finder, at det er rimeligt og acceptabelt og i givet fald kan få dansk tilslutning, at danske soldater medvirker i et sådant arrangement.

Forsvarsministeren (Søgaard):

Jeg kan sige til hr. Bilgrav-Nielsen, at regeringen ikke har modtaget nogen henvendelse om oprettelse hverken af en europæisk interventionsstyrke, som artiklen i Jyllands-Posten handler om, eller om et europæisk invasionskorps, således som hr. Bilgrav-Nielsen spørger om, ligesom regeringen heller ikke har nogen oplysninger, der tyder på, at der har været ført sådanne drøftelser mellem

[Forsvarsministeren]

Tyskland og Frankrig som også antydet i Jyllands-Posten. Det er således et meget hypotetisk spørgsmål, der her er stillet.

Jeg vil dog gerne fastslå, at skulle danske soldater deltage i operationer i fjerntliggende områder som eksempelvis Mellemøsten, så måtte det som hidtil ske i form af deltagelse i en af FN besluttede aktion og på baggrund af en opfordring om deltagelse fra De Forenede Nationer. I alle andre tilfælde skal folketingets samtykke indhentes hertil.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg takker for så vidt.

Jeg vil gerne spørge videre: vil forsvarsministeren klart give udtryk for, hvorvidt det er hans opfattelse, at der inden for NATO-pagten, endsige inden for EF-samarbejdet, overhovedet vil være mulighed for, at man kunne lade danske styrker deltage i den slags aktioner?

Forsvarsministeren (Søgaard):

Det kan jeg klart sige nej til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 416

14) Til *forsvarsministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»I anledning af forhandlingerne om oplagring af tungt militært udstyr i Danmark for amerikanske tropper anmodes ministeren om at oplyse, hvor store troppestykker disse våbendepoter skal betjene.«

Skriftlig begrundelse

I dagspressen den 14. februar er det oplyst, at der for tiden føres forhandlinger mellem Danmark og USA om oprettelse af amerikanske våbenlagre med tungt militært udstyr på dansk område. Oplysningerne stammer fra en militær kilde i Washington, der har givet dem til AFP.

Der føres - ifølge den norske forsvarsminister - tilsvarende forhandlinger mellem USA og Norge. Inden dette kom frem, havde den amerikanske avis New York Times meddelt, at våbenoplagringen i Norge skulle omfatte udstyr til omkring 8.000 amerikanske kampsoldater. Det må interessere offentlige-

den i Danmark at erfare, hvor mange amerikanske soldater Danmark ifølge depotaftalen forpligter sig til at modtage i fredstid.

Forsvarsministeren (Søgaard):

Jeg kan svare, at vi ikke har haft nogen forhandlinger med amerikanerne om oplægning af tungt materiel til hærenheder, og der er derfor ikke grundlag for at besvare spørgsmålet om størrelsen af eventuelle styrker. Det er næppe tænkeligt, at der sker oplægning af tungt materiel her i landet, medmindre vi får fastere forstærkningstilsagn end dem, vi for øjeblikket har. Når vi gennem NATO eller eventuelt på tosidig basis har fået tilstrækkelig vished for, at bestemte hærenheder kan tilgå Danmark som forstærkning i en krisesituation, ja, så er der basis for forhandling om oplægning af tungt materiel.

Jeg skal nævne, at der er truffet aftaler om tilførsel af flyforstærkninger i krisesituationer. Det er i den forbindelse planlagt, at der skal oplægges forsyninger af ammunition, brændstof og reservedele på visse flystationer, men ikke tungt materiel. Denne ordning tillægger vi den største betydning.

Gert Petersen (SF):

Det var jo et interessant svar. Jeg vil godt for at blive helt klar over, hvordan svaret skal forstås, have at vide, om ministeren klart afviser de oplysninger, som bl. a. er fremkommet i Politiken den 14. februar. Når jeg rejser spørgsmålet, er det på baggrund af de oplysninger, der er fremkommet dér.

Jeg vil godt have at vide, om ministeren klart afviser disse oplysninger og kan fortælle folketinget, at det er urigtigt; der foregår ikke forhandlinger med USA for øjeblikket om oprettelse af depoter, særlig med henblik på amerikanske styrker. Om der er tale om tungt militært udstyr, eller hvad for en slags udstyr der er tale om, tror jeg egentlig godt vi kan lade ligge i den forbindelse. Det, vi godt vil have at vide, er: foregår der forhandlinger om sådanne yderligere depoter end dem, der findes i forvejen i NATO-regie, og foregår der forhandlinger specielt med amerikanerne? Det er vel nok det, der var hovedindholdet i den artikel, i de oplysninger, som kom frem i Politiken, og som byggede på udtalelser fra militære kilder i Washington. Spørgsmålet er også relevant, al

[Gert Petersen]

den stund det er blevet meddelt i New York Times, som plejer at være en ganske seriøs avis, at der forhandles mellem USA og Norge om oprettelse af amerikanske depoter, som skulle kunne forsyne ca. 8.000 mand.

Nu spørger jeg altså ministeren – jeg synes, svaret er vigtigt, og man skal ikke prøve på med henvisning til et enkelt udtryk at unddrage sig et svar: foregår der i øjeblikket forhandlinger mellem Danmark og USA om oprettelse af depoter i Danmark med udstyr – om det er tungt eller ej, kommer ikke den sag ved – til amerikanske tropper med henblik på deres ankomst før eller senere? Altså kan ministeren bekræfte noget af den artikel, eller må han totalt afkræfte de oplysninger, der er kommet frem?

Bilgrav-Nielsen (RV):

Da jeg formoder, at ministeren nu vil bekræfte, at der er overvejelser i gang om en betydelig udbygning af de depoter, der i forvejen findes i Danmark, vil jeg gerne spørge: vil ministeren sikre, at der ikke finder en forøget udbygning sted, medmindre det er forhandlet og besluttet i forbindelse med en kommende forsvarsordning?

Steen Folke (VS):

Jeg synes ligesom hr. Gert Petersen, at forsvarsministerens svar var meget uldent. Det er galt nok, at der er indgået denne principaftale om modtagelse af amerikanske fly. Det finder jeg i sig selv er med til at undergrave regeringens erklærede atompolitik. Men lad det nu være i denne omgang.

Hvis vi nøjes med at se på det, som spørgsmålet drejer sig om, så synes jeg, at ministeren veg lidt udenom. Så vidt jeg fik fat i det, sagde forsvarsministeren, at der ikke vil blive tale om oplægning af dette tunge materiel, medmindre Danmark får et fast tilsagn om forstærkning – sådan forstod jeg det – igennem forhandlinger med andre NATO-lande. Men så vil jeg gerne spørge, hr. minister: er det noget, som Danmark finder ønskeligt, er det noget, Danmark arbejder for, nemlig at få et sådant tilsagn om forstærkning, altså om, at fremmede tropper skal kunne komme ind udefra fra andre NATO-lande? Det fremgik nemlig ikke af ministerens svar. Jeg vil selvfølgelig gerne have ministeren til at erklære, så vidt det er mu-

ligt, at Danmark ikke ønsker et sådant såkaldt fast forstærkningstilsagn, fordi det åbner op for, at fremmede NATO-tropper kan komme ind i landet. I den forbindelse sagde ministeren i hvert fald, så vidt jeg forstod det, at der godt kunne blive tale om, at man ville opbygge disse lagre også med tungt krigsmateriel som kampvogne og hvad det nu drejer sig om.

Forsvarsministeren (Søgaard):

Hr. Gert Petersen spurgte mig, om der i øjeblikket føres forhandlinger om sådanne oplagringer af tungt materiel, og dertil kan jeg svare, som jeg gjorde det i mit første indlæg: nej, det gør der ikke. Hvad der i fremtiden skal ske på dette område, hænger sammen med den anden del af spørgsmålet, det, som hr. Steen Folke var inde på, problematikken med hensyn til, at hvis der skal forstærkninger til Danmark, så kommer der naturligt nogle forhandlinger om, i hvilken udstrækning de eventuelt skal betjenes af dette tunge materiel.

Jeg kan sige til hr. Bilgrav-Nielsen med hensyn til en forøget udbygning af de depoter, der findes for nærværende, at det er klart, at i de forsvarsforhandlinger, som på et senere tidspunkt skal finde sted i forbindelse med en lovgivning på dette område her i salen, vil helt naturligt den slags ting blive inddraget i debatten.

Gert Petersen (SF):

Ministeren svarer ikke på mit spørgsmål. Jeg spurgte ikke her i anden omgang, om der i øjeblikket føres forhandlinger om depoter til tungt materiel, det spurgte jeg netop ikke om. Jeg spurgte, om der føres forhandlinger om oprettelse af depoter til amerikansk militært udstyr. Om det er tungt eller ej, har jeg ikke anelse om, og det spørger jeg ikke om i denne omgang. Jeg spørger, om der føres forhandlinger. Det var det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål var: vil ministeren totalt afkræfte de oplysninger, som er fremkommet i Politiken den 14. februar 1980? Er det – for at sige det rent ud – løgn fra ende til anden? Hvis det er det, så sig det! Så ved folkettinget, hvor det er henne. Men hvis det ikke er det, så vil jeg advare ministeren imod at forsikre os om, at det skulle være det. Jeg

[Gert Petersen]

vil altså meget gerne have et klart svar nu fra ministeren og ikke denne udenomssnak.

Så vil jeg godt yderligere føje til, at når ministeren taler om problemet, så siger han: *hvis* der skal forstærkninger til Danmark osv. Ministeren er vel ikke helt uvidende om, at i forsvarskommandoens oplæg – jeg går ud fra, at ministeren kender det – tales der masser af steder om nødvendigheden af at fremføre forstærkninger til Danmark i fredstid i en krisituation, og også om, at dette indgår i NATOs planlægning. Det skal altså ikke nu planlægges, om der skal føres forstærkninger frem til Danmark, det er noget, der fremgår af NATOs planlægning – hvis man da ellers kan læse forsvarskommandoens oplæg nogenlunde sådan, som det er skrevet.

Forsvarsministeren (Søgaard):

Det, der tales om i denne forbindelse, er spørgsmålet om forstærkninger til Danmark, og hvis – som jeg også sagde det i mit første indlæg – man beslutter sig for, at der skal forstærkninger til Danmark, og denne beslutning vil jo være politisk, så er det klart, at der efterfølgende vil opstå spørgsmål om eventuel oplægning af tungt materiel i samme anledning. Længere kan vi ikke komme.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 417

15) Til forsvarsministeren af:

Gert Petersen (SF):

»Vil ministeren – i anledning af forhandlingerne om oplagring af tungt militært udstyr i Danmark for amerikanske tropper – oplyse, om de pågældende våbendepoter, der skal betjene amerikansk militært mandskab, er beregnet på praktisk anvendelse til forsvar af dansk territorium, eller om de også skal betjene amerikanske tropper under operationer andre steder i verden?«

Skriftlig begrundelse

Problemet er, om de pågældende våbendepoter (og de dertil hørende troppestyrker) har et snævert dansk-territorialt formål, eller om de også tænkes at spille en rolle for NATO-operationer – eller rent amerikanske operationer – uden for Danmarks grænser. Eksempelvis om de kan tænkes brugt som en

station under overførsel af amerikanske tropper til andre punkter i Europa eller Mellemøsten.

Spørgsmålet skyldes bl. a., at våbendepotaftalen siges at hænge sammen med de amerikanske planer om at oprette en såkaldt interventionsstyrke på 100.000 mand.

Gert Petersen (SF):

Da jeg af besvarelsen af mit forrige spørgsmål har fået det helt klare indtryk – og jeg er overbevist om, at salen og pressen har fået det samme indtryk – at forsvarsministeren ikke agter at svare på mine spørgsmål, og da jeg ikke kunne få besked om, hvorvidt forsvarsministeren ville afkræfte artiklen i Politiken og sige, at det er forkert fra ende til anden, at der føres forhandlinger, så kan jeg egentlig ikke se, at det har noget særligt formål at spørge forsvarsministeren videre om disse sager. Vi må altså selv prøve på at finde ud af, hvad der foregår. Uanset hvad forsvarsministeren svarer nu, så tager jeg det under alle omstændigheder med et stort korn salt og vil selv undersøge indholdet.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg vil gerne spørge forsvarsministeren, om han kender et begreb, der hedder Carter 77-planen, og om han vil redegøre for, hvad den indeholder.

Forsvarsministeren (Søgaard):

Jeg vil gerne sige til det spørgsmål, hr. Gert Petersen har stillet, at som jeg nævnte ved spørgsmål nr. 416, så er der ikke tale om forhandlinger om oplægning af tungt materiel her i landet endnu.

Hvad angår aftalen om amerikanske flyforstærkninger kan jeg oplyse, at tilgangen af disse forstærkninger vil ske på baggrund af en fælles NATO-beslutning, og det vil derfor indebære, at både den amerikanske og den danske regering er indforstået hermed. Forhandlinger om støtte til disse flyforstærkninger har stået på siden 1970'erne, og de har intet at gøre med nuværende planer om det, man kalder en amerikansk interventionsstyrke. Jeg kan også oplyse, at de fly, der er tale om, skal støtte NATO-forsvaret. Deres operationsområde er således ikke begrænset til Danmark, men omfatter hele BALTAP-området.

[Forsvarsministeren]

det og eventuelt også andre dele af NATO-området, alt afhængigt af situationen.

Jeg vil gerne sige til hr. Bilgrav-Nielsen spørgsmål om Carter 77: ja, selvfølgelig kender jeg det, men jeg går ikke ud fra, at det skal drøftes her i dag. Jeg går ud fra, at det skal drøftes senere, også i forbindelse med forsvarsforhandlingerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 414

16) Til *energiministeren* af:

Dyremose (KF):

»Er det korrekt, når det i dagspressen refereres, at energiministeren finder, at kravet om samfundsovertagelse af olie og gas i Nordsøen har et fornuftigt sigte og er en god sag?«

Skriftlig begrundelse

Nu må energiministerens mål for de bebudede forhandlinger med Dansk Undergrunds Consortium frem i lyset.

Hvis ministeren er refereret korrekt, synes målet at være en egentlig statsovertagelse af den koncession, der på et forretningsmæssigt grundlag er givet til DUC. Såfremt dette er tilfældet, må det karakteriseres som et forsøg på at vildlede folketinget, at ministeren i energidebatten den 13. februar blot sagde, at regeringen vil »indlede forhandlinger med DUC for at skabe sikkerhed for, at danske undergrundsforekomster kortlægges bedst muligt, og at indvindingen resulterer i en øget forsyningsikkerhed for Danmark«.

Den fortsatte rygtedannelse omkring de forestående forhandlinger skaber usikkerhed omkring hele grundlaget for udnyttelsen af Nordsøens energiforekomster. Det er derfor på tide, at ministeren giver klar besked om målet for de bebudede forhandlinger.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg går ud fra, at spørgeren refererer til dagbladet Land og Folks omtale af Danmarks kommunistiske partis aflevering af de underskrifter, som partiet har indsamlet.

Jeg kan til det sige, at i det omfang kommunisternes ønsker til den danske energipolitik går i samme retning som den, jeg selv giver udtryk for i de udtalelser, jeg kommer

med, og i samme retning som den, statsministeren gav udtryk for i åbningstalen den 6. november sidste år, og som uforandret er det, regeringen ønsker at stå for på dette område, ja, i samme omfang er der tale om et fornuftigt sigte. Hermed er der i øvrigt ikke sagt noget nærmere om midlerne med hensyn til at realisere et sådant mål.

Hvad angår målet for de forhandlinger, der er bebudet flere gange med Dansk Undergrunds Consortium, kan jeg kun sige, at målet er det, der fremgår af statsministerens åbningsredegørelse.

Dyremose (KF):

Det forekommer mig, at energiministeren fortsætter med at tale med to tunger, idet han på den ene side henviser til Land og Folk og giver indtryk af, at han ikke er citeret korrekt, men på den anden side udtaler sig på en sådan måde, at det giver indtryk af, at der i et vist omfang kan være et fornuftigt sigte i det, kommunisterne har sagt, og som ifølge Land og Folk er en samfundsovertagelse af olieforsyningen og af oliefelterne i Nordsøen. Når man kan være bekymret over en sådan udtalelse, så hænger det sammen med, at der i socialdemokratiets principprogram, vedtaget på den 32. kongres i 1977, står, at man ønsker et samfundseje af nationale energikilder. Det er derfor klart, at vi i oppositionen er bekymret, når energiministeren udtrykker sig på en sådan måde, at befolkningen kan få det indtryk, at han stadig har dette mål.

Jeg vil gerne spørge i forlængelse af energiministerens svar, hvornår disse forhandlinger bliver startet, og på hvilket grundlag forhandlingerne bliver gennemført.

Der er jo fortsat usikkerhed og utryghed omkring det, når f. eks. hr. Bo Malmsten – der ofte er bedre informeret om energiministerens synspunkter, end folketingets energiudvalg er det – i Politiken i dag kan anføre en række konkrete krav og kan anføre, at regeringen nu er klar med sine krav til A. P. Møller. Jeg vil derfor gerne spørge ministeren, om gengivelsen i Politiken af kravene er korrekt. Og hvis det er tilfældet, hvornår agter energiministeren så at informere folketinget?

Jeg er klar over, at energiministeren ikke er pligtig til at informere energiudvalget,

[Dyremose]

men i henhold til § 2, stk. 1, i lov om efterforskning og udvinding af råstoffer må man formode, at hvis der er tale om så vidtgående krav som af hr. Bo Maltesen skitseret i Politiken, så må folketingets undergrundsudvalg indkaldes. Jeg skal i denne sammenhæng henlede opmærksomheden på daværende handelsminister Erling Jensens udtalelse – det står i folketingets forhandlinger 1975–76, sp. 5249:

»Efter loven skal regeringen forelægge sager om meddelelse af eneretsbevillinger for undergrundsudvalget, og det er i praksis antaget, at også spørgsmål om eventuelle ændringer i en meddelt bevilling skal forelægges udvalget.«

Wilhelm (VS):

Vi bliver åbenbart flere og flere, der synes, at det var rimeligt, at undergrundsudvalget blev nedsat. Ministeren afviste det her i salen for 3 uger siden.

Jeg vil gerne følge hr. Dyremose op og få det lidt mere konkretiseret. Ministeren siger, at det fornuftige sigte kan nås på forskellig vis. Men sagen er jo, at inden for aftalerne og inden for bevillingen kan der ikke nås noget som helst, hverken af det, som statsministeren sagde i tiltrædelsestalen om intensiveret efterforskning – det er der ikke noget middel til på bevillingens grund at gennemtvinge – eller af de andre ting, der har været nævnt i pressen. Hurtigere afståelse af arealet vil være en direkte ændring af 1976-aftalen.

Jeg skal derfor, for om muligt at få det pindet endnu mere ud, spørge, om ministeren er enig med daværende handelsminister Erling Jensen, da han i pressemeddelelsen fra den 5. juli, da gasaftalen var indgået, udtalte præcis det samme, som hr. Dyremose nys refererede: det er i praksis antaget, at også spørgsmålet om eventuelle ændringer af en meddelt bevilling skal forelægges udvalget – altså undergrundsudvalget.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg mener, det er både rigtigt og nødvendigt at respektere, at bevillingshaveren har et rimeligt krav på, at der bliver tale om forhandlinger mellem ham og regeringen, og af den grund vil jeg ikke meddele, hvornår disse forhandlinger skal startes. Jeg har derimod

sagt – og det står jeg også ved – at jeg vil orientere offentligheden, når forhandlingerne er indledt.

På hvilket grundlag skal de føres, spørger hr. Dyremose. De skal føres på det grundlag, jeg lige netop har angivet, nemlig det, der fremgår af regeringens tiltrædelseserklæring.

Jeg kan ikke gå ind på nogen nærmere karakteristik af graden af korrekthed eller det modsatte af Politikens artikel i dag om dette. Jeg mener, det ville være helt forkert af mig at kommentere alle de mange ting, der kommer frem i pressen på dette område netop nu, fordi det ville umuliggøre forhandlinger mellem koncessionshaveren og staten.

Med hensyn til undergrundsudvalget er situationen den, at hvor der er tale om, at der skal laves ændringer, skal de forelægges for udvalget. Men det vil først vise sig i løbet af forhandlingerne, om der skal laves ændringer, eller om beslutningsprocessen måske skal have et andet forløb.

Dyremose (KF):

Det må give anledning til naturlig bekymring, at hr. Wilhelm og jeg er enige om spørgsmålet om undergrundsudvalget. Vi er det sikkert ud fra vidt forskellige motiver. Jeg ønsker undergrundsudvalget impliceret for at præcisere, at den koncession, der er, ikke kan ændres, uden at det sker, og vi mener, at vi har en forretningsmæssig aftale, som staten bør respektere. Det er nok ikke helt det formål, hr. Wilhelm har. Dette være sagt bare for klargøring.

Jeg vil godt respektere, at man ikke fra energiministerens side ønsker at meddele, hvornår og hvad, men jeg synes, at man fra energiministeriets side må gøre en alvorlig indsats for at standse rygtedannelsen, for jeg synes egentlig, at denne sag er alvorlig. Når man har bebudet den 6. november, at man vil indlede forhandlinger, når man har gentaget det her den 13. februar i forbindelse med forespørgselsdebatten, og da alle disse rygtedannelser skaber usikkerhed og for bevillingshaveren må betyde, at det er lidt vanskeligt at overskue, hvad det egentlig er for en fremtid, man skal investere disse mange milliarder kroner i, så synes jeg, at energiministeren, selv om han ikke vil meddele datoen her og nu, snarest må få gjort det forhandlingsoplæg færdigt og få disse forhandlinger i

[Dyremose]

gang, sådan at vi kan få skabt klarhed over sagen.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig det sidste.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 418

17) Til *energiministeren* af:

Maisted (FP):

»Mener ministeren, at klippekort til benzin, der indeholder forskellige prissatser, er en god måde at afbøde de høje transportudgifter, en arbejdstager har, hvis han/hun skal bruge et privat transportmiddel?«

Skriftlig begrundelse

Ministerens partifælle Jimmy Stahr har i Danmarks Radio fået (radio)dækning af et forslag, som blev betegnet som en ordning, der lignede svinekortordningen i trediverne, og jeg må derfor antage, at Jimmy Stahr har drøftet ordningen med ministeren.

Energiministeren (Poul Nielson):

Vores politik med hensyn til transportområdet har til formål at begrænse forbruget af brændstof ved individuelle transportmidlers anvendelse. Med henblik på at nå dette mål har vi i sommeren 1979 forhøjet afgifterne på brændstof ret kraftigt, og vi har reduceret hastighedsgrænserne, og disse foranstaltninger har faktisk medført en betydelig reduktion af brændstofforbruget.

Samme sigte lå bag energispareudvalgets kampagne i efteråret 1979, og den har også haft virkning. Befolkningen og især privatbilerne har fulgt opfordringerne til at gå over til kollektiv transport i et vist omfang.

Når der spørges om, hvorvidt det er en god måde at bruge klippekort til at afbøde udgifterne med, kan jeg sige, at det har jeg faktisk ikke fundet anledning til at tage stilling til. Formålet med afgiftsforhøjelserne har netop været at få befolkningen til i stigende omfang at gå over til kollektiv transport.

I begrundelsen for spørgsmålet antager hr. Maisted, at omhandlede ordning har været drøftet mellem hr. Jimmy Stahr og underteg-

nede. Jeg kan oplyse, at denne antagelse ikke er korrekt.

Maisted (FP):

Jeg takker ministeren for svaret. Det er rart at høre, at det intet hold har i virkeligheden, når en socialdemokrat kommer med så vanvittige tanker som at begynde at støtte et sortbørsmarked, og hvad han ellers kunne tænke sig at finde på. Kunne ministeren ikke sige til sine kolleger i den socialdemokratiske gruppe, at de skal afholde sig fra at komme med den form for udtalelser, som kan skabe usikkerhed hos befolkningen?

Det er rigtigt, som ministeren siger, at de forhøjede afgifter har betydet begrænsninger i forbruget – det er klart, folk har dårlig råd til at køre i biler mere – men betydningen af hastighedsbegrænsningen har vi ikke rigtig fået afklaret endnu. Der er endnu ikke forelagt noget som helst materiale, der tyder på, at det var en fornuftig foranstaltning.

Men jeg takker ministeren og håber, at han vil vejlede sine partifæller på rette måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Enggaard):

Det som nr. 18 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 426), der er stillet af Glensgård (FP) til ministeren for skatter og afgifter, udgår til skriftlig besvarelse, da spørgeren er blevet optaget af et møde andetsteds.

Spm. nr. 408

19) Til *socialministeren* af:

Pilgaard Andersen (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvor længe det skal tage at beslutte sig til at give besked til de kommuner, der ønsker tilladelse til at indføre en døgnplejeordning som i Viborg, således at disse kommuner undgår store investeringer til bygning af plejehjem.«

Skriftlig begrundelse

Fra regeringens side har man på det kraftigste pålagt amter og kommuner at spare, hvor der spares kan. Med de positive erfaringer, man har gjort i Viborg, behøver man ikke at have betænkeligheder ved at indføre samme ordning generelt, såfremt kommuner-

[Pilgaard Andersen]

ne måtte ønske det, men alligevel kan kommunerne ikke få tilladelse hertil. De to ting rimer ikke.

Samtidig afhjælper ordningen overbelægningen på hospitalerne, hvorfor også dette problem ville blive mildnet, hvis ministeren hurtigt ville give kommunerne besked.

Selv ministerens partifælle hr. Mogens Camre har indset, at Viborgordningen er billigere og langt bedre for de ældre.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

På grund af en velfungerende hjemmehjælpsordning i dagtimerne indførte Viborg kommune for nogle år siden som forsøg en døgnplejeordning omfattende hjemmesygeplejen, hjemmehjælpen, sundhedsplejen og praktiske opgaver vedrørende visitation. Der har sideløbende hermed mellem Dansk Sygeplejeråd og Kommunernes Landsforening været ført forhandlinger om klassificering af stillingen som ledende sygeplejerske ved døgnplejeordningen. Dette er imidlertid et anliggende, der udelukkende beror på forhandlinger mellem de pågældende organisationer, og som falder helt uden for socialministeriets område.

Som det også har været nævnt i dagspressen, synes problemet nu at være løst for Viborg kommunes vedkommende, men også en række andre kommuner har ønsket at indføre en døgnplejeordning. Så vidt jeg har forstået, finder Kommunernes Landsforening imidlertid, at man bør afvente den endelige rapport om Viborgforsøget, med henblik på at amternes og kommunernes forskningsinstitut på grundlag heraf får lejlighed til nærmere at undersøge døgnplejens fordele, ulemper og muligheder. Afgørelsen ligger altså ikke i folketinget eller i socialministeriet, men hos kommunerne selv.

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg vil da takke socialministeren for svaret. Jeg er også selv bekendt med, at der har været forhandlinger med Dansk Sygeplejeråd vedrørende lønninger, og hvordan hele overenskomsten skal være på det område.

Nu er det sådan, at der er en række kommuner, en halv snes kommuner, der ønsker at indføre døgnplejeordningen, og de står over for enormt store investeringer ude i kommunerne, det drejer sig om flere hundre-

de millioner kroner. Derfor mener jeg, ministeren faktisk bør være med til at fremskynde, at der gives muligheder for, at disse kommuner kan få lov at indføre døgnplejeordning. Vi ved, at der er en række sociale goder ved, at der kan etableres en døgnplejeordning, og det giver ligeledes en form for beskæftigelse.

Når jeg drager spørgsmålet frem her i folketinget, er det ud fra den betragtning, at jeg mener, det er kørt lidt i hårdknude. Jeg vil gerne spørge ministeren: vil ministeren ikke forsøge igennem Kommunernes Landsforening at fremskynde de aftaler, for at vi virkelig kan få løst de problemer?

Der er nogle kommuner, der inden for 5-6 måneder skal tage stilling til, om de skal investere på det område ved bygning af flere plejehjem. Derfor mener jeg, det er meget, meget nødvendigt, at vi får gennemført en døgnplejeordning. Vil ministeren prøve at få kommunerne og ligeledes amtskommunerne til at gå ind i de forhandlinger her og nu?

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Som jeg gav udtryk for det i mit svar til hr. Pilgaard Andersen, synes jeg også, det har været en god ordning. Den har, som hr. Pilgaard Andersen var inde på det, både været billigere og på mange områder også bedre end mange af de ordninger, vi kender.

Men jeg understregede i mit første svar, at det var en afgørelse, der lå i kommunerne, og hvis den enkelte kommune mener, at der er problemer i forhold til Kommunernes Landsforening, tror jeg, man vil være trygge ved, at man selv tog de problemer op, fremfor at ministeren skulle blande sig i det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. 432

20) Til *socialministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Hvilke ændringer agter ministeren at foreslå i bistandsloven, så vi ikke fremover skal opleve, at man kan få udbetalt 148.000 kr. i bistandshjælp på sit glatte ansigt, således som det er sket på Frederiksberg?«

Skriftlig begrundelse

[Poulsgaard]

»Verdens bedste bistandslov« har mange gange været udsat for kritik, og en del af denne kritik har været absolut berettiget. Det er glædeligt, at Danmark har råd til at have et sikkerhedsnet, der virkelig kan hjælpe de svage, men regeringens politik har jo nu medført, at der skal skæres meget kraftigt i de offentlige udgifter, og bl. a. ønsker socialministeren jo at skære i folkepensionen.

I den situation er det umuligt for folkepensionister og mange andre at forstå, at man uden videre dokumentation kan hæve 148.000 kr. på sit glatte ansigt og ud af beløbet kan få 63.000 kr. til forretningsrejse i udlandet, uden at dokumentation herfor findes.

Det er den slags ting, der gør, at bistandshjælp bliver lagt for had i befolkningen. Derfor er det spørgerens håb, at ministeren virkelig vil sætte ind her og sørge for, at lignende tilfælde undgås i fremtiden.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Lad mig først slå fast, at det ikke er i overensstemmelse med reglerne i bistandsloven at udbetale en ansøger 148.000 kr. i hjælp efter bistandsloven uden nærmere dokumentation. At dette er lovstridigt, fremgår da også af, at det er den pågældende kommunes egen revisionsafdeling, der har henledt opmærksomheden på tilfældet.

Det er ikke noget bevis for, at der er noget i vejen med en lov, at det personale, der skal administrere den, handler i strid med reglerne. Det tilfælde, hr. Poulsgaard henviser til, giver mig derfor ikke i sig selv anledning til at foreslå ændringer i bistandsloven.

Noget helt andet er, at landets økonomiske situation gør det uomgængelig nødvendigt at gennemføre indskrænkninger i de offentlige udgifter, som også må omfatte den sociale sektor. Der arbejdes derfor for øjeblikket ihærdigt i socialministeriet med at finde ud af, på hvilke områder man kan stramme reglerne i den sociale lovgivning uden at handle menneskeligt og socialt uforsvarligt, og i disse overvejelser indgår naturligvis også reglerne i bistandslovens afsnit om kontanthjælp.

Poulsgaard (FP):

Man kan sige tak til revisionen for, at den afslører sådan nogle tilfælde. Jeg er fuldstændig klar over, at i dette tilfælde er man gået ud over reglerne, og det er også menne-

skeligt at fejle for et bistandskontor. Derom kan ministeren og jeg ikke blive særlig uenige. Men man sidder bare tilbage med en mærkelig flov smag i munden. Nu sagde ministeren selv, at landets økonomiske situation var ved at være alvorlig. Det er i hvert fald glædeligt, det er sivet ind. Men vi har eksempler fra Vejle og andre steder, hvor der foregår noget lignende.

Når man ved, med hvilken omhu og ildhu socialdemokratiet har været førerhund for, at alle disse forskellige toldere og væsener kommer rundt og støver i private folks papirer 5-10 år tilbage i tiden og slår ned, så snart der mangler 5 øre her og dér, så gør det én meget, meget utryg, at man virkelig i et land som Danmark, hvor vi er overfodrede med cirkulærer og love og bekendtgørelser, f. eks. kan få 63.000 kr. udbetalt til en forretningsrejse uden nogen som helst dokumentation.

Selv om ministeren siger, at reglerne er overtrådt, og at ministeren faktisk ikke agter at gribe ind, så var der måske grund til fra ministeriets side at indskærpe, at den slags ting ikke vil blive tolereret i fremtiden, eller noget i den stil.

Vi roser os af, at vi har verdens bedste bistandslov, som jeg skriver i begrundelsen. Det skulle vi gerne kunne blive ved med at rose os af, men det bliver svært at forsvare den bistandslov f. eks. over for de landmænd, som ikke kan få bistand, selv om de er ved at gå fra hus og hjem, når den slags misbrug finder sted.

Derfor tror jeg nok, ministeren skulle overveje at udsende en rundskrivelse, hvori man indskærper de bestemmelser, der findes.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Det er tydeligvis ærgerligt for hr. Poulsgaard, at revisionen faktisk selv har opdaget disse ting. Der er ikke grund til nogen cirkulæreskrivelse eller nogen rundskrivelse, for den revision, der fungerer i forhold til bistandsloven, har meget klart hermed dokumenteret, at den faktisk også virker. Den har selv klargjort det, den har selv påtalt det, og de sociale myndigheder har taget konsekvensen af det. Derfor synes jeg, det ville have klædt hr. Poulsgaard, hvis han havde konstateret, at i hvert fald den del af bistandsloven var han tilfreds med fungerede.

[Poulsgaard]

Poulsgaard (FP):

Nu ved jeg godt, ministeren kommer fra den del af landet, hvor man siger, at selv englere forstår sproget, men jeg tror faktisk også, at ministeren forstod det jyske, jeg talte. Jeg sagde udtrykkeligt, at det var glædeligt, at vi havde en vågen revision, og jeg vil gerne gentage den ros. Men det er mindre betryggende for skatteborgerne, at den slags ting bliver afsløret, og derfor bør man indskærpe bestemmelserne endnu en gang. Det vil ministeren ikke. Men vi er fuldstændig enige om, at det er godt, vi har en vågen revision.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Supplerende besvarelse af skriftligt besvaret spørgsmål:

Ad spm. nr. 339

Første næstformand (Enggaard):

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Poulsgaard stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med den foreløbige besvarelse er optaget i Folketingstidende foran sp. 4812, var sålydende:

Til *indenrigsministeren* (28/1 80) af:

Poulsgaard (FP):

»Kan ministeren bekræfte professor Steen Leth Jeppesens udtalelse til Jyllands-Posten den 26. januar gående ud på, at der ikke er nogen kommunalbestyrelsesmedlemmer i Gentofte kommune med respekt for sig selv, der har under 100.000 kr. i benindtægt årligt?«

Supplerende besvarelse (14/2 80):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Den 30. januar 1980 meddelte jeg, at jeg havde anmodet Gentofte kommunalbestyrelse om en udtalelse til brug ved besvarelsen af det stillede spørgsmål, idet jeg samtidig gav tilsagn om at vende tilbage til sagen, når kommunalbestyrelsens svar forelå.

Kommunalbestyrelsen har nu afgivet følgende udtalelse angående indtægter af den omhandlede art:

»Således som spørgsmålet er stillet (»benindtægter«), skal man bemærke, at kun 1 af kommunalbestyrelsens 17 medlemmer har »benindtægt« på mere end 100.000 kr. årlig.

Såfremt der i »benindtægt« også skal medregnes kommunalbestyrelsesmedlemmers vederlag i form af borgmestervederlag, vederlag til dennes stedfortræder, udvalgsformandshonorarer og sædvanlige mødediæter, har 3 af kommunalbestyrelsens medlemmer mere end 100.000 kr. årlig, medens samtlige øvrige har mindre.«

Jeg tillader mig at henvise til kommunalbestyrelsens besvarelse.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Enggaard):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Mimi Jakobsen: spm. nr. 353

Bertel Haarder: spm. nr. 358

Poulsgaard: spm. nr. 363, 364, 366

Pilgaard Andersen: spm. nr. 368

Dohrmann: spm. nr. 369

Nymann: spm. nr. 371

Inge Krogh: spm. nr. 372

Birgith Mogensen: spm. nr. 374 og 375

Glensgård: spm. nr. 379

Maisted: spm. nr. 381

Steen Folke: spm. nr. 387

Ebba Strange: spm. nr. 395 og 396

Rahbæk Møller: spm. nr. 397 og 398

Keld Andersen: spm. nr. 411

Spm. nr. 353

Til *undervisningsministeren* (31/1 80) af:

Mimi Jakobsen (CD):

»Vil ministeren overveje en begrænsning af lærerkandidaters adgang til at undervise i 2. og 3. g's eksamensfag i forårssemesteret?«

Begrundelse

Konkrete eksempler viser, at det kan være uheldigt for elevernes eksamensforberedelse,

[Mimi Jakobsen]

at de ikke undervises af deres egen lærer i tiden op mod en afgangseksamen.

Besvarelse (7/2 80):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Kursus i undervisningsfærdighed er et led i den pædagogiske uddannelse af vordende gymnasielærere. De skal i ét semester og i mindst 120 timer deltage i undervisningen i gymnasieskoler og på kurser til højere forberedelseksamen.

Antallet af kandidater, der melder sig til dette kursus, er for tiden så stort som omkring 500 pr. semester, hvilket skyldes den store afgang fra universiteterne.

En begrænsning af lærerkandidaters mulighed for i forårssemesteret at undervise i klasser, der skal til eksamen ved afslutningen af dette, ville ikke alene udelukke anvendelsen af 3. gymnasieklasserne samt for en række fags vedkommende 2. gymnasieklasserne, men i endnu en række fag også 1. gymnasieklasserne og begge klasser på kursus til højere forberedelseksamen. Dette skyldes, at visse fag kun er étårige.

Det er således ikke muligt at gennemføre et kursus i undervisningsfærdighed, uden at afgangsemestret berøres i visse fag.

Endvidere bemærkes det, at for de fags vedkommende, hvor det skemamæssigt er muligt at undgå afgangsemestret, kan belastningen på de andre klasser i mange tilfælde blive så voldsom, at man trods alt må benytte også afgangsklasser.

For visse fags vedkommende er metodikken i højere klasser væsentlig anderledes end ved undervisning på mere elementære trin. Det kan medføre, at det kan være meget ønskeligt at præsentere lærerkandidater for undervisning også på det afsluttende trin.

Alligevel gælder det, at man på skolerne i videst muligt omfang undgår at placere lærerkandidater i afgangsklasserne, idet man er fuldt opmærksom på problemet.

Spm. nr. 358

Til *undervisningsministeren* (1/2 80) af:

Bertel Haarder (V):

»Vil ministeren opgive at fjerne faget latin fra den kommunale ungdomsskoles fagtilbud for elever på 9. klassetrin i betragtning af, at partier, der udgør et flertal i det nuværende

folketing, har forudsat faget bevaret i ungdomsskolen ved den seneste ændring af folkeskolens fagrække, og vil ministeren i benægtende fald give folketinget mulighed for at tage stilling til spørgsmålet, før det pågældende cirkulære ændres?«

Begrundelse

Som ordfører for et af skoleforligspartierne har jeg gentagne gange opfordret undervisningsministeren til at indkalde skoleforligets partier, for at jeg kunne få bekræftet, at et flertal såvel i folketinget som i skoleforligspartiernes kreds ønsker latin bevaret som tilbud i ungdomsskolen for elever i 9. klasse.

Dette har ministeren nægtet.

Ministeren har tværtimod fastholdt, at det pågældende cirkulære vil blive ændret, således at det forbydes 9. klasses elever at gå med på et latinhold i ungdomsskolen.

Det er urimeligt over for de mange elever, der hverken ønsker at gå i 10. klasse eller i en af gymnasiets sproglige linjer. Det er tillige et unødvendigt og utilladeligt formynderi, da der næsten altid vil være god plads på de hold, der oprettes for 10. klasseelever.

Venstre, konservative, fremskridtsparti, centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti og retsforbundet har klart udtalt sig til fordel for en stærk placering af faget latin. Og den radikale ordfører udtalte ved 1. behandlingen af mini-skoleforliget den 13. februar 1979 følgende: »Latinen glider jo ikke ud af folkeskolen. Den vil fortsat være et tilbudsfag i 10. klasse. Det er almindeligt kendt, at latinene også tilbydes gennem mange ungdomsskoler, sådan at mange af de elever, hvis interesser vi varetager her og jo også er blevet varetaget af forskellige ordførere, udmærket kan få deres behov og ønsker opfyldt netop i forhold til faget latin gennem de aktuelle tilbud, der er ude i de enkelte kommuner.«

Denne udtalelse bliver komplet meningsløs, hvis ikke ordføreren ligesom de øvrige ordførere er gået ud fra som en selvfølge, at tilbuddet om latin i ungdomsskolen blev bevaret på 9. klassetrin.

Kristeligt folkepartis ordfører udtalte f. eks. følgende: »Men det er positivt, at faget bibeholdes i 10. klasse og, som det allerede er sagt af hr. Ole Vig Jensen, også i ungdomsskolen, som stadig har muligheder for at tilbyde latinundervisning.«

[Bertel Haarder]

Man må konkludere, at et parlamentarisk flertal, som stadig eksisterer, har udtalt sig til fordel for en bevarelse af latin i uændret omfang i ungdomsskolen.

Derfor bør ministeren afholde sig fra at røre ved cirkulæret.

Hvis hun alligevel ønsker at gøre det, bør hun først klarlægge sin parlamentariske dækning, hvis hun vil undgå, at sagen bliver rejst i form af et forslag til folketingsbeslutning.

Om det sidste vil ske, afhænger ganske af ministerens svar på dette spørgsmål.

Besvarelse (13/2 80):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ifølge § 2, stk. 1, nr. 2, i lov om fritidsundervisning m. v. gives der i ungdomsskolen prøveforberedende undervisning efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren. I lovforslagets bemærkninger blev det oplyst, at bestemmelserne om ungdomsskolen byggede på en betænkning fra et af undervisningsministeren nedsat pædagogisk arbejdsudvalg, hvor bl. a. arbejdsmarkedets organisationer samt Dansk Aften- og Ungdomsskoleforening var repræsenteret. I sin indstilling om den prøveforberedende undervisning udtalte udvalget, at man fandt det nødvendigt, at der inden for ungdomsskolens rammer kan tilbydes unge en undervisning i fag, de ikke har modtaget undervisning i i folkeskolens 8. hovedskoleklasse, 9. klasse og/eller 10. klasse, med adgang til efterfølgende prøve, der skulle være identisk med folkeskolens. Udvalget udtalte endvidere, at det ikke var hensigten, at den ene skoleform skulle nyde fortrin, men at det principielt måtte fastholdes, at elevens almindelige skolegang går forud for ungdomsskolens supplerende undervisning.

I de regler, som ministeriet siden har fastsat, senest i cirkulære af 7. juli 1976 om prøveforberedende undervisning i ungdomsskolen, har man fastholdt dette princip om, at det ikke skulle være muligt i ungdomsskolen at indstille sig til folkeskoleprøver på et tidligere tidspunkt, end det kunne lade sig gøre i folkeskolen.

Blandt andet dette er baggrunden for mit svar af 28. juni 1979 til folketingets uddannelsesudvalg, som jeg således fortsat må henholde mig til. Men problemet er mere kompliceret, end det måske umiddelbart kan sy-

nes og det er muligt at redegøre for inden for rammerne af denne besvarelse.

Jeg er imidlertid villig til i et samråd med folketingets uddannelsesudvalg at drøfte sagen nærmere.

Spm. nr. 363

Til ministeren for offentlige arbejder (1/2 80) af:

Poulsgaard (FP):

»Kan ministeren oplyse, om alle DSB-ansatte og eventuelt deres pårørende har frirejser med DSB, og i bekræftende fald oplyse, hvor mange personer det drejer sig om, hvor stort et tab det giver for DSB samt, hvorvidt dette frynsegode er beskattet?«

Begrundelse

I TV-Aktuelts udsendelse blev der sat kraftigt fokus på, at bestyrelsesmedlemmer i selskaberne får deres strøm til nedsat pris, og dette er da angribeligt.

Skal man til at pille ved disse forskellige frynsegoder, må man imidlertid også belyse forholdene andre steder.

Besvarelse (12/2 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

DSBs tjenestemænd og timelønnede fastansatte har fribefordring for deres egen person. Tjenestemænd, der er ansat på prøve, opnår dog først fribefordring efter 1 års ansættelse. Denne gruppe af DSB-ansatte omfatter ca. 16.000 personer.

Alle tjenestemænd (undtagen prøveansatte) og timelønnede fastansatte ved DSB har fribefordring for deres ægtefæller og børn således, at familien i alt får 12 frirejser årlig. Fribefordring af børn kan i almindelighed kun opnås indtil disses fyldte 18. år.

DSB-ansatte, der beskæftiges efter overenskomster mellem DSB henholdsvis finansministeriet og en række fagforbund, deres ægtefæller og eventuelle hjemmeværende børn under 18 år ydes i begrænset omfang frirejser. Forudsætningen er dog, at den overenskomstansatte har været beskæftiget ved DSB i et omfang svarende til 3 års heltidsbeskæftigelse. Denne gruppe af DSB-ansatte omfatter i alt ca. 3.000 personer.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Værdien af DSB-personalets fribefordring er på finansloven for 1980 ansat til 6.000.000 kr..

Spm. nr. 364

Til *ministeren for offentlige arbejder* (1/2 80) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvor mange af de ansatte samt deres familie i SAS har adgang til fribillet, delvis fribillet, billige eller gratis rejser m.v., og vil ministeren oplyse, hvor mange personer det drejer sig om, samt hvor stort et tab for SAS forholdet udgør, og ligeledes, om modtagerne er beskattet af dette frynsegode?«

Begrundelse

Da man nu er gået i gang med at belyse de forskellige frynsegoder som f. eks. i elsel-skaberne, må det vel være rimeligt, at offentligheden får kendskab til andre frynsegoder også.

Besvarelse (14/2 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

SAS har i anledning af spørgsmålet oplyst, at det i Danmark har ca. 5.800 ansatte, der efter en vis tids ansættelse har mulighed for at opnå rabatrejser til sig selv, deres ægtefælle og børn mod betaling af en afgift til SAS. Denne afgift dækker SAS' direkte udgifter til bl. a. statsafgifter og fortæring om bord, og da rejserne kun kan foretages, såfremt der ved flyets afgang findes ledige pladser disponible, medfører denne ordning ikke noget tab for SAS.

Mod betaling af 50 pct. af den ordinære billetpris (25 pct. i »off-season-perioden«) kan den ansatte til sig selv og sin familie, herunder forældre, få billetter, der giver mulighed for pladsreservation 24-48 timer før afrejsen.

Heller ikke denne rabatform medfører tab for SAS, idet den største del af det almindelige rejsende publikum bestiller billet mere end 48 timer før afrejse, hvorfor ordningen giver SAS mulighed for at opnå en vis indtjening på flysæder, der ellers ikke ville blive udnyttet.

Spm. nr. 366

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (1/2 80) af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorvidt der er andre i radio/TV end radiatormedlemmer, der har frynsegoder i form af radio/TV-apparater samt gratis licens, og hvor mange det i alt drejer sig om, samt hvilket tab Danmarks Radio lider herved, og ligeledes, hvorvidt goderne er beskattet?«

Begrundelse

I TV-Aktuelts udsendelse blev der sat kraftig fokus på, at bestyrelsesmedlemmer i elsel-skaberne får deres strøm til nedsat pris, og dette er da angribeligt.

Skal man til at pille ved disse forskellige frynsegoder, må man imidlertid også belyse forholdene andre steder.

Besvarelse (12/2 80):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet har været forelagt for Danmarks Radio, som i skrivelse af 11. februar 1980 oplyser, at der pr. december 1979 er udlånsregistreret følgende antal tjenestemodtagere:

976 til DR-medarbejdere, som er tjenstligt forpligtet til at følge radio- og TV-udsendelser uden for normal tjenestetid af program-mæssige, tekniske eller andre faglige årsager.

57 til radiator- og andre udvalgsmedlemmer.

23 til ministre, ministerier samt andre særlige embedspersoner.

Udgiften til anskaffelse af tjenestemodtagere og antenner androg i 1979 ca. 350.000 kr.

Det kan endvidere oplyses, at der *ikke* gives licensfritagelse i forbindelse med udlån af tjenestemodtagere, og at disse udlån ikke er indkomstskattepligtige.

Spm. nr. 368

Til *socialministeren* (1/2 80) af:

Pilgaard Andersen (FP):

»Hvad er ministerens kommentar til, at man opretter en så vigtig stilling som for-

[Pilgaard Andersen]

stander på en af landets største åndssvageinstitutioner – Sølund ved Skanderborg – uden stillingsbeskrivelse og uden at stille de krav, som man kunne forvente stillet til et sådant arbejde?»

Begrundelse

Spørgeren finder det aldeles beklageligt, at der ikke er udarbejdet en stillingsbeskrivelse for ovennævnte stilling, og at man ikke har fremsat kvalifikationskrav i forbindelse med stillingsbesættelse. Var der tale om en almindelig personaleansættelse, ville man gå anderledes grundigt til værks.

Først vedtager man en udlægning af åndssvageforsorgen til amterne for at styrke nærdemokratiet og for at forbedre åndssvageforsorgens vilkår, og dernæst skal man være vidne til ansættelser som den, der har fundet sted på Sølund. En stilling, der skal varetage vore svageste medborgeres interesser, skal ikke blot besættes som en politisk retrætepost.

Besvarelse (17/2 80):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Ved lov nr. 257 af 8. juni 1978 om udlægning af åndssvageforsorgen og den øvrige særforborg er ansvaret for driften af særforborgsinstitutioner, der hidtil har været under staten, fra 1. januar 1980 overdraget til amtskommuner og kommuner.

Dette indebærer, at en institution som Sølund er indgået i den amtskommunale forvaltning, hvilket betyder, at beslutning om ansættelse af personale til institutionen træffes af amtsrådet.

Socialministeriet kan vel på dette som på andre sociale områder have et vist overordnet tilsyn med, om forsgen er forsvarlig, men ministeriet har ikke adgang til at blande sig i amtsrådenes enkelte dispositioner med hensyn til ansættelsesspørgsmål.

Spm. nr. 369

Til *landbrugsministeren (4/2 80)* af:

Dohrmann (FP):

»Vil ministeren fortsat sidde passiv og blot se til, medens landbrugseksporten ødelægges, idet mange gårde bl.a. som følge af de skærpede regler for formuebeskatning sælger de-

res dyr med EF-ophørsstøtte og investerer i statsobligationer?»

Begrundelse

Uanset partiforhold må det være enhver ministers simple pligt at slå alarm, når andre ministre – også partifæller – fremlægger lovforslag med et så skadeligt indhold, som tilfældet har været både med særskatten på landbrugsjord og fjernelsen af loftet over formueskatten.

Det kunne endda være forståeligt, hvis ikke alene landbrugsministeren, men også andre ministre og folketingsmedlemmer ikke fuldtud som følge af lovjaskeriet var opmærksomme på, hvilke uhyrlige konsekvenser omtalte love ville medføre. Men skulle dette være undskyldningen, må man i dag undre sig over, at blandt andre landbrugsministeren ikke for længst har meddelt offentligheden, at disse love bør ændres inden sommerferien, således at landmænd fortsat kan producere landbrugsvarer og ikke spekulere i inflationsfremmende statsobligationer.

Besvarelse (13/2 80):

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

I denne anledning skal jeg oplyse følgende:

Vilkårene i landbruget bestemmes især af udviklingen i EFs fælles landbrugspolitik. Som et led i handlingsprogrammet til genoprettelse af balancen på markedet for mejeriprodukter tilbydes mælkeproducenterne præmier for ophør med mælkeproduktion eller for omstilling til kødproduktion.

I de første 2 år efter præmieordningens ikrafttræden den 1. juli 1977 blev der i Danmark indsendt 5261 ansøgninger eller 219 i gennemsnit pr. måned. Siden juli 1979 har antallet af indsendte ansøgninger været: juli (92), august (62), september (93), oktober (136), november (137), december (82) og januar 1980 (163). Der er således ikke konstateret en stigning i antallet af indsendte ansøgninger.

I de første 2½ år frem til 1. januar 1980 er der i Danmark godkendt i alt 5358 ansøgninger svarende til, at ca. 90.000 køer med en årlig mælkeproduktion på ca. 7 pct. af den samlede mælkeproduktion i Danmark er taget ud af produktionen. Da mælkeproduk-

[Landbrugsministeren]

tionen imidlertid har været højere både i 1978 og i 1979 end i 1977, ser det ud til, at der især er ydet præmie til de landmænd, der alligevel ville ophøre med mælkeproduktionen.

Præmieordningerne udløber pr. 1. april 1980, men Kommissionen foreslår forlængelse med 1 år. Regeringen er i Ministerrådet gået imod forlængelse af præmierne for ophør, idet virkningen også i de andre medlemslande er tvivlsom.

De i december 1979 gennemførte ændringer af formuebeskatningen kan ikke antages af få landmænd til at sælge deres dyr for at investere i statsobligationer, idet dette vil forøge den skattepligtige formue som følge af, at statusværdien af malkekøer er lavere end den normale salgsværdi inklusive ophørspræmier. Desuden har det store flertal af landmænd skattepligtige formuer under 1 mill. kr., og forhøjelsen af den formueskattepligtige bundgrænse fra 630.000 kr. til 1 mill. kr. vil således medføre en nedsættelse af formueskatten for de fleste landmænd.

Hovedproblemet i dansk landbrug er de høje ejendomspriser, der er betalt af mange nyetablerede landmænd i de seneste år. I forventning om fortsat stigning i ejendomspriserne er der betalt væsentligt mere, end driftsudbyttet kan forrente. Hidtil har det været muligt at klare det herved opståede likviditetsproblem ved optagelse af lån i ejendommens værdistigning. Som følge af de stagnerede ejendomspriser er dette ikke mere muligt. Regeringen vil derfor snarest fremsætte lovforslag om en gældssaneringsordning for denne gruppe af landmænd.

Påstanden om passiv afventning må afvises. Regeringen vil også i fremtiden – både i EF-sammenhæng og i den nationale landbrugspolitik – være opmærksom på at udnytte mulighederne for at sikre en fortsat gunstig udvikling i landbruget.

Spm. nr. 371

Til *indenrigsministeren* (5/2 80) af:

Nymann (FP):

»I fortsættelse af mit spørgsmål nr. 308 og ministerens svar herpå bedes ministeren oplyse, hvorvidt valglovens § 25, stk. 5, da paragraffen i sin tid blev vedtaget, bl.a. skulle tjene som et pressionsmiddel over for sidden-

de folketingsmedlemmer i strid med grundlovens § 56, og hvorvidt han finder det acceptabelt, at loven benyttes hertil.«

Besvarelse (14/2 80):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

I mit svar til spørgsmål nr. 308 af 31. januar 1980, stillet af samme spørger, gav jeg udtryk for, at formålet med bestemmelserne i § 25, stk. 5, i lov om valg til folketing, om partiernes godkendelse m.v. af kandidater er at sikre, at kandidater, der anmelder sig til folketingsvalg for et bestemt parti, også rent faktisk er godkendt af vedkommende parti, og herudover at få fastlagt, hvorledes partiet ønsker kandidaterne opført på stemmesedlen, og hvorvidt der ønskes anmeldt partiliste.

Af dette svar følger, at der ikke med lovbestemmelsen, der blev gennemført ved lov nr. 73 af 8. marts 1943, har været tilstræbt andre formål, herunder det af spørgeren nævnte.

Spm. nr. 372

Til *ministeren for offentlige arbejder* (5/2 80) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at DSB bygger viadukter i de fynske byer, hvor baneoverskæringerne lukkes?«

Begrundelse

Det betyder i flere af disse byer, bl.a. i Kavslunde, at miljøet ødelægges; det vil gå ud over forretningslivet og samkvem i øvrigt. Det vil kræve omkørselsvej og udvidelse af veje.

Besvarelse (14/2 80):

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Planerne om nedlæggelse af de offentlige overkørsler på Fyn er – som i alle lignende tilfælde andre steder i landet – udarbejdet med det sigte at fjerne risikomomentet ved skæring mellem landeveje og stærkt trafikerede banestrækninger. Planerne er fremkommet samlet i en rapport af december 1979 udarbejdet i fællesskab af vejdirektoratet, som skal afholde udgifterne i forbindelse

[Ministeren for offentlige arbejder]

med fjernelse af de offentlige overkørsler, og DSB, som sammen med vejdirektoratet er ansvarlig for trafikikkerheden i disse overkørsler.

I dette løbende arbejde, som har fundet sted igennem mange år, er man nu nået til banestrækningen Nyborg-Fredericia.

For de 7 offentlige overkørsler på strækningen er der af de to styrelser udarbejdet skitseforslag til nedlæggelse efter nærmere drøftelser på teknisk plan med Fyns amtskommune og de berørte primærkommuner.

Skitseforslagene indeholder løsninger, som i hvert tilfælde er udarbejdet med det formål at finde den efter forholdene mest hensigtsmæssige kombination af følgende elementer:

- Viadukter, som fører vejen over eller under banen.
- Omvejskørsel ad allerede eksisterende, planlagte eller nye veje.
- Stitunneler for de såkaldte »bløde trafikanter«, dvs. fodgængere og cyklister.

De udarbejdede skitseforslag omfatter 5-6 egentlige viadukter for biltrafik og 5 stitunneler for fodgængere og cyklister, og deres placering fremgår af nedenstående skema.

	Viadukter	Stitunneler
Ullerslev	1	1
Langeskov	(1)	1
Holmstrup	1	
Skalbjerg	1	
Bred	1	1
Gelsted	1	1
Kavslunde		1

Spm. nr. 374

Til socialministeren (6/2 80) af:

Birgith Mogensen (CD):

»Hvorledes vil ministeren klart fortolke cirkulære om ydelse af hjælpemidler m.v. efter bistandsloven, afsnit II, nr. 9, hvorefter det sociale udvalg ved afgørelse af, om betingelserne under 1)-3) er opfyldt, om fornødent med sagkyndig bistand fra socialcenter, hjælpemiddelcentral, læge eller speciallæge, må tage stilling til, hvorvidt hjælpemidlet - sygdommen, handicappet og alderen taget i betragtning - må skønnes at opfylde de opregnede krav?«

Begrundelse

Det kan ikke være rimeligt, at en socialforvaltning i henhold til ovennævnte således kan påføre patienterne månedlange ventetider og rejser til øjenlægen for at få opgjort, om en simpel refraktionsbestemmelse - foretaget hos en optiker - er i orden og opfylder alle krav.

Det skal for en ordens skyld påpeges, at problemet indtil nu kun er opstået i meget små kommuner, hvor der generelt er lang ventetid med hensyn til speciallægebistand.

Besvarelse (13/2 80):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Pkt. 9 i socialministeriets cirkulære af 4. november 1975 om hjælpemidler m.v. er en vejledning til de sociale udvalg om, hvor sagkyndig bistand typisk vil kunne fremskaffes i forbindelse med sager vedrørende ansøgninger om hjælpemidler.

I cirkulæret er der for en del hjælpemidlers vedkommende fastsat særlige regler om sagkyndig medvirken, f.eks. krav om udtalelse fra speciallæge for så vidt angår ydelse af visse ortopædiske hjælpemidler. Hvor der ikke i cirkulæret er fastsat særlige krav, er det overladt til vedkommende sociale udvalg selv at afgøre, hvilke oplysninger der ønskes indhentet til brug ved afgørelser i en konkret sag.

I begrundelsen for spørgsmålet er anført, at meget små kommuner påfører patienterne månedlange ventetider og rejser til øjenlægen for at få opgjort, om en simpel refraktionsbestemmelse - foretaget hos en optiker - er i orden og opfylder alle krav.

De nærmere regler om tilskud til brilleglas findes i hjælpemiddelcirkulærets pkt. 44 samt bilag V til cirkulæret. Det fremgår udtrykkeligt, at tilskud ikke er betinget af lægeordination, hvorfor ansøgninger om tilskud til brilleglas som regel kan afgøres på baggrund af en synsprøve foretaget af en optiker. Såfremt det drejer sig om førstegangsanskaffelse af briller, kan henvisning til øjenlæge dog være velbegrundet, afhængigt af hvilken type af synsnedsættelse det drejer sig om i det konkrete tilfælde. Synsprøve foretaget af optiker i tilfælde, hvor det er sikkert, at synshandicappet alene består i en simpel refraktionsanomali, vil normalt være fyldestgørende afgørelsesgrundlag.

[Socialministeren]

Det tilføjes, at socialstyrelsen, der besvarer forespørgsler om fortolkningen af disse regler, ikke er stødt på lignende sager som de nævnte.

Spm. nr. 375

Til *socialministeren* (6/2 80) af:

Birgith Mogensen (CD):

»Hvad agter ministeren at gøre for at bringe forholdet med de låste afdelinger på det tidligere forsorgscenter Vangede børnehospital – nu Vangedehuse – i orden?«

Begrundelse

Ombudsmanden var i oktober 1979 på besøg på institutionen, og i den rapport, der senere blev udsendt, påpegede ombudsmanden, at der på Vangede børnehospital var en halv snes afdelinger, der var låst døgnet rundt. Disse afdelinger havde betegnelsen »låste afdelinger«.

I rapporten påpegede ombudsmanden, at centeret aldrig har ansøgt socialstyrelsen om, at disse afdelinger i henhold til daværende cirkulære nr. 505 blev godkendt som lukkede, selv om de reelt fungerer som »lukkede«.

Forholdene på centeret er stadig uændrede, og det nye cirkulære, der omhandler isolation og magtanvendelse, giver ikke mulighed for at lade spørgsmålet være uløst.

Besvarelse (12/2 80):

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Som det fremgår af ombudsmandens rapport af 6. december 1979 om hans besøg på Lillemosegård og børnehospitalet i Vangede (nu: Vangedehuse) i det daværende forsorgscenter for København m. v. – hvortil der er henvist i begrundelsen for spørgsmålet – har socialstyrelsen henledt forsorgscenterets opmærksomhed på problemet om aflåste afdelinger og har henvist til, at permanent aflåste afdelinger bør søges godkendt som lukkede afdelinger efter socialministeriets bekendtgørelse nr. 505 af 19. september 1977 om magtanvendelse, isolation og lukket afdeling m. v. i særforsorgens institutioner samt om klageadgangen over forsorgsudøvelse. Ifølge bekendtgørelsens § 6, som var gældende indtil 31. december 1979, krævedes socialstyrelsens

godkendelse til oprettelse af lukkede afdelinger.

Socialstyrelsen har oplyst, at den senest umiddelbart efter ombudsmandens besøg har forlangt forholdene bragt i overensstemmelse med bekendtgørelsens bestemmelser. På grund af risikoen for en svækkelse af behandlingsarbejdet ved en ændret opdeling af klientelet er spørgsmålet fortsat ikke endeligt afklaret.

Socialstyrelsen har endvidere oplyst, at forholdet nu vil blive taget op til drøftelse mellem styrelsen og Københavns amtskommune, som efter særforsorgens udlægning har overtaget driftsansvaret for institutionen.

Det tilføjes, at kravet om socialstyrelsens godkendelse af lukkede afdelinger er opretholdt efter særforsorgens udlægning.

Spm. nr. 379

Til *udenrigsministeren* (6/2 80) af:

Glensgård (FP):

»Finder regeringen det rimeligt, at Kommissionen for De europæiske Fællesskaber pr. januar 1980 bruger penge på at udgive en gratis informationsavis?«

Begrundelse

I så godt som samtlige EF-lande er der uorden i økonomien, hvilket bør indebære størst mulig sparsommelighed i offentlige udgifter. Det forekommer derfor ganske urimeligt, at EF-Kommissionen i denne tid netop har forøget udgifterne med udgivelse af en »gratis« EF-avis.

Besvarelse (13/2 80):

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

Kommissionens budgetforslag for 1980 vedrørende udgifter til information, udbredelse af oplysning og deltagelse i offentlige arrangementer var 9 mill. ERE, som af Rådet blev reduceret til 7,5 mill. ERE. Den i spørgsmålet omtalte avis erstatter de to publikationer månedsbladet Europa og EF Information. Omkostningerne ved udgivelsen af EF-avisen vil udgøre et mindre beløb sammenlignet med udgivelsen af de to omtalte publikationer.

EF-Kommissionen administrerer selv sit informationsbudget inden for den vedtagne

[Udenrigsministeren]

beløbsramme. Den nævnte ændring af Kommissionens informationsarbejde giver ikke regeringens anledning til bemærkninger.

Spm. nr. 381

Til *udenrigsministeren* (7/2 80) af:

Maisted (FP):

»På baggrund af ministerens svar på mit spørgsmål nr. 256 om smidiggørelse af visumregler for visse udlændinge beder jeg ministeren afklare de uoverensstemmelser, der er imellem de oplysninger, ministeren giver i sit svar, og de oplysninger, der fremgår af spørgsmålets begrundelse.«

Begrundelse

Det væsentligste i denne sag er en afklaring af de utilfredsstillende bureaukratiske tilstande, der tilsyneladende hersker i ambassaden i Damaskus.

Jeg har fra Samir Hanna modtaget yderligere oplysning, som jeg citerer nedenfor:

»Idet jeg henviser til punkterne i spørgsmål nr. 256 fra udenrigsministeriet, kan jeg oplyse følgende.

Den omtalte praksis af visumansøgningsmåder er mig godt bekendt, men når vore forretningsforbindelser har ansøgt i ambassaden i Damaskus med eller uden skriftlig indbydelse, er forskellen ens, nemlig stadig væk den langsomme metode.

Der sker under begge former dette, at jeg modtager fra TMU (tilsynet med udlændinge) skema med navn på ansøger, hvilket jeg samme dag udfylder og returnerer TMU, men jeg har været udsat for opringning fra ansøger i Damaskus i op til en hel måned efter udfyldelse af skema, hvor han stadig ikke har fået visum.

Da har jeg rettet telefonisk forespørgsel til TMU, der bl. a. stadig havde ansøgning liggende med den motivering, at de samlede ansøgninger sammen for at sende flere samlet med post.

I ét tilfælde har jeg igennem min speditørforbindelse, Fa. Erik Aen, København, afsendt telex til ambassaden i Damaskus: Mouhammed Said Hamdan skulle ekspres støttes i ansøgning af visum.

Trods at hr. Hamdan havde været i Danmark før, hjalp dette intet. Ved henvendelse på ambassade i Damaskus, hvor han rykkede

for dette hastevisum, fik han af de daglige ledere dette svar, at uanset så skulle TMU København attestere på normal, langsomme- lig vis.

Jeg beklager dybt, hvis ambassaden i Damaskus ikke kender mig og mit firma, jeg har da ikke hverken kørt annoncekampagner eller deslige, men som det kan læses i svar 256 fra udenrigsministeriet, har der i 1979 været 32 personer, der ønsker forretningsbesøg hos mig, deriblandt meget ansete forretningsmænd i Syrien, og dette muligvis p. g. a. »jungletrommer«.

Tilbage til de 11 uafhængte visa: disse forretningsfolk er sikkert blandt hundreder, der søger markeder i resten af Europa, da de dér kan påregne en mere gnidningsløs og hurtigere visering.

Jeg ved, at nogle af omtalte 11 har valgt Vesttyskland, Frankrig, Italien og Holland.

I disse tilfælde kunne jeg godt tænke mig at vide, hvad ambassaden har gjort for at underrette dem angående, at deres visum lå klar og hvornår.

Vedrørende hr. Mouhammed Said Sukar, som var på forretningsbesøg i december 1979, har han fortalt mig, at han skriftligt har ansøgt visum i én måned, dette gælder også for hr. Abdel Mouhen Khatib, som fik 8 og 15 dage, ansøgningskopi må kunne revireres på ambassaden i Damascus.

Konsul i Aleppo, navn muligvis Jalbert, har jeg af forretningsforbindelser hørt, at han uden dikkendarer kan skaffe visum, blot man nævner mit navn og firma, hørt og praktiseret af hr. Norin Haji og Reimond Barsamian.

Bestikkelse er naturligvis uden kvittering, men vidner kan i given situation føres, og der er ikke nogen som helst misforståelse med telexgebyr, flere af mine forretningsforbindelser har fortalt mig det.

Med Niels Therkildsen menes den daglige leder af TMU, hvor han underskriver forlængelse på visum.

Hr. Ole Maisted, det har ikke været min mening at lave nogen større historie med avisskriveri og politisk røre, mit ønske var, at jeg og mit lille firma kunne komme til at få samme opbakning ambassademæssigt, som firmaer i andre lande, dette ville gavne mig, og jeg håber dermed også Danmark.

Med venlig hilsen

[Maisted]

Samir Hanna«

*Besvarelse (15/2 80):***Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):**

I mit svar på hr. Ole Maisteds spørgsmål nr. 256 oplystes, at ambassaden i Damaskus i 1979 modtog 32 visumansøgninger fra personer, der opgav Vilhelmsens Auto Ophug v/ hr. Samir Hanna som reference i Danmark.

Til sammenligning skal nævnes, at ambassaden, hvis stab består af en chargé d'affaires og to lokalt ansatte kancellister, i 1979 behandlede mere end 1.000 visumansøgninger. Af de ansøgninger, som efter deres karakter forskriftsmæssigt skal forelægges tilsynet med udlændinge (TMU), ekspederedes efter aftale med ansøgerne omkring en tredjedel pr. telex og de øvrige pr. post.

Medens ambassaden normalt vil være i stand til at besvare telexekspederede ansøgninger inden for et par uger, andrager ekspeditionstiden for de postbefordrede ansøgninger – afhængigt af arbejdspresset i TMU og med varierende, usikre forsendelsestider – gerne 4-6 uger.

Efter det for mig oplyste om ambassadens arbejdsgang har jeg ingen grund til at betvivle, at ambassaden behandler modtagne visumansøgninger hurtigt og korrekt og i henhold til gældende instruktioner. De konkrete sager omtalt i den i begrundelsen citerede redegørelse fra hr. Samir Hanna udgør ingen undtagelser. De har alle været genstand for prompte behandling fra ambassadens side.

Det er ambassadens praksis under hensyn tagen til fornævnte ekspeditionstider at meddele ansøgerne, hvornår visumbemyndigelse kan påregnes at foreligge, ligesom man i hastesager i muligt omfang telefonisk orienterer ansøgerne om, at visum nu kan udstedes. Det bør tilføjes, at såfremt en viseringsbemyndigelse til ambassaden ikke udnyttes af ansøgeren inden 3 måneder, må ny ansøgning indgives.

Som nævnt i svaret på spørgsmål 256, var ingen af de 32 ansøgere, der opgav Vilhelmsens Auto Ophug som reference, i besiddelse af indbydelsesskrivelse eller anden substantiel form for introduktion, som gav ambassaden mulighed for inden for sin beføjelse at udstede visum uden forelæggelse for tilsynet med udlændinge. Jeg kan tilføje, at det for ambassadens bedømmelse af flere af visum-

ansøgenes forhold har spillet en rolle, at de i deres ansøgninger har opgivet en anden profession end den i deres pas anførte og af de syriske myndigheder godkendte.

Der er efter det for mig oplyste ingen grund til at antage, at konsulatet i Aleppo skulle følge en anden og lempeligere kurs i viseringsager end ambassaden i Damaskus. Det bør i denne forbindelse erindres, at udenrigstjenestens viseringsinstruktion giver vedkommende konsulæmbedsmand – i dette tilfælde vor honorære generalkonsul i Aleppo, hr. Alfred Girardi – mulighed for at udstede visum uden forelæggelse for TMU til personer, som er ham velkendte som bona fide forretningsmænd, eller som kan præsentere en indbydelse fra en dansk forretningsforbindelse.

Som allerede oplyst i mit svar på spørgsmål nr. 256 findes der ikke i tilsynet med udlændinge nogen medarbejder ved navn Niels Therkildsen.

Jeg finder det yderst forstemmende, at hr. Ole Maisted i begrundelsen for sit spørgsmål og i ly af sin parlamentariske immunitet på ny viderebringer en udokumenteret påstand om, at medarbejdere ved vor ambassade i Damaskus skulle have modtaget bestikkelse i forbindelse med udstedelsen af visa. Jeg går ud fra, at den ærerørige påstand fremdeles tager sigte på de i hr. Ole Maisteds spørgsmål nr. 256 navngivne to ambassadefunktionærer, og finder det forståeligt, at de pågældende medarbejdere tager sig denne beskyldning meget nær. I overensstemmelse med de pågældendes ønske er det derfor min hensigt nu på basis af straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser at tage sagen op med vore justitsmyndigheder.

For en ordens skyld tilføjes, at også det mulige strafferetlige ansvar i forbindelse med hr. Samir Hannas viderebringelse af ærerørige beskyldninger mod ambassadens medarbejdere forudses undergivet fornøden prøvelse af vore justitsmyndigheder.

Spm. nr. 387

Til forsvarsministeren (7/2 80) af:

Steen Folke (VS):

»Er ministeren enig med forsvarskommandoens vurderinger af »Niveau 1«, som de kommer til udtryk i skriftet »Fase 3, Alterna-

[Steen Folke]

tiver til 1973-ordningen«, og som efter alt at dømme er identisk med den af regeringen foreslåede såkaldte nulløsning?»

Begrundelse

Det hedder bl.a. i forsvarskommandoens overvejelser i »Fase 3, Alternativer til 1973-ordningen« om Niveau 1: »Forsvarsstrukturen på Niveau 1 giver mulighed for, at forsvaret i begrænset omfang kan løse en række af de anførte hovedopgaver. ... Krænkelser i fredstid og under spændingsperioder af dansk territorium og dansk luftrum kan imødegås i begrænset omfang, hvorimod gennemførelse af et egentligt angreb på Danmark og et forsøg på at overtage kontrollen med adgangsvejene til Østersøen kun vil kunne forhindres i en meget kort periode. Da der på Niveau 1 er meget begrænsede muligheder såvel for fornyelse af forsvarets materiel og opbygning af beholdninger af ammunition m.v. som for opstilling af effektive mobiliseringsstyrker, begrænses forsvarrets effekt og udholdenhed.«

Da regeringens udspil til ny forsvarsordning – den såkaldte nulløsning – efter alt at dømme er identisk med forsvarskommandoens Niveau 1, er det vigtigt at få oplyst, om regeringens vurderinger er sammenfaldende med forsvarskommandoens, der fremstiller Niveau 1-løsningen som noget af det nærmeste, man kan komme ved total kapitulation.

Besvarelse (13/2 80):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Regeringen har som bekendt for nylig indledt forhandlinger med en række af folketingets partier om den kommende forsvarsordning. Forhandlingerne har udgangspunkt i et uændret forsvarsbudget efter 1. april 1981, pris- og lønreguleret, og sker på grundlag af det gennemførte planlægningsarbejde, uden at regeringen har taget stilling til de i forsvarskommandoens rapport »Oplæg til forsvarsordning efter 1. april 1981, Fase 3« foretagne operative vurderinger af forskellige forsvarsstrukturer på forskellige økonomiske niveauer.

Spm. nr. 395

Til *indenrigsministeren* (8/2 80) af:

Ebba Strange (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til at søge naturlægebehandling godkendt af sundhedsstyrelsen og omfattet af sygesikringsreglerne?«

Begrundelse

En del mennesker har oplevet, at naturlæger har kunnet helbrede deres lidelser. Inden for de senere år er kiropraktorbehandling blevet omfattet af sygesikringens refusionsregler i et vist omfang.

Efter spørgerens opfattelse er tiden inde til, at man i indenrigsministeriet/sundhedsstyrelsen tager problemet om refusion af naturlægebehandling op, så mennesker ikke forhindres i at lade sig behandle af naturlæger af økonomiske grunde.

Besvarelse (14/2 80):

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Efter folketingsbeslutning den 6. juni 1973 nedsatte indenrigsministeren et særligt udvalg, som skulle vurdere værdien af forskellige naturhelbrederes medicin og behandlingsmetoder.

Udvalget har siden 1976 arbejdet med gennemførelsen af en forsøgsrække vedrørende forskellige »uautoriserede« midler og metoder som akupunktur, zoneterapi, plantemedicin og andre naturprodukter, svingningsbehandling samt antroposofisk medicin. Forsøgene opfylder de betingelser, som må stilles til videnskabelige forsøg med nye lægemidler eller helbredelsesmetoder. De udføres eller forestås af lægelige eksperter i de behandlede sygdomme, og de er godkendt af de læger og naturhelbredere, hvis behandling undersøges.

Udvalgets forsøgsrække forventes afsluttet i 1981, og udvalget forventes derpå at afgive en rapport. Før en sådan foreligger, finder indenrigsministeriet i hvert fald ikke anledning til at tage spørgsmålet om at søge udvirket, at naturlægebehandling omfattes af sygesikringsreglerne, op til nærmere overvejelse.

Spm. nr. 396

Til *ministeren for skatter og afgifter* (8/2 80) af:

Ebba Strange (SF):

[Ebba Strange]

»Vil ministeren overveje at lade naturlæger omfatte af momslovens § 2, der i øvrigt fritager sundhedsbehandling for moms?«

Begrundelse

Ved gennemførelse i Danmark af EFs 6. momsdirektiv blev der gennemført fritagelsesordning for sundhedsbehandling, der er godkendt af sundhedsstyrelsen, og hvortil der ydes refusion i henhold til sygesikringsloven.

Det er spørgeren bekendt, at naturlæger ikke falder ind under denne bestemmelse. Alligevel udfører naturlæger sundhedsbehandling, der ofte har stor helbredende virkning på patienterne. På denne baggrund forekommer det urimeligt, at netop denne gruppe læger ikke er omfattet af fritagelsesordningen.

I øvrigt er naturlæger fritaget for EF-moms i andre EF-lande. Dette forekommer paradoksalt i betragtning af, at 6. momsdirektiv netop er et forsøg på momsharmonisering mellem EF-landene.

Besvarelse (15/2 80):

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Efter momslovens § 2, stk. 3, punkt a, er hospitalsbehandling, lægevirksomhed, tandlæge- og anden dentalvirksomhed, kiropraktik, fysioterapi og anden egentlig sundhedspleje undtaget fra lovens generelle afgiftspligt for tjenesteydelser.

Momsnævnet, der har den endelige administrative afgørelse af spørgsmål om afgiftspligtens omfang, har tidligere haft spørgsmålet om afgiftspligten for naturlægevirksomhed forelagt. Nævnet traf afgørelse om, at den af naturlæger udøvede virksomhed ikke efter merværdiafgiftsloven kunne anses som »anden egentlig sundhedspleje« og dermed ikke kunne fritages for afgift. Nævnet lagde herved til grund, at naturlægers virksomhed sker uden forudgående lægehenvielse, og at naturlægevirksomhed ikke er tilskudsberettiget i henhold til den offentlige sygesikringsordning.

Jeg må henholde mig til nævnets afgørelse.

Spm. nr. 397

Til *industriministeren* (8/2 80) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Modtager DFDS lån via skibskreditfonden til byggeri af det skib, der for nylig er bestilt på et fransk skibsværft, og i så fald efter hvilke regler?«

Begrundelse

Som omtalt i pressen den 5. februar 1980 har DFDS afgivet en stor ordre til et fransk skibsværft. Nyheden har vakt et betydeligt røre, fordi der tidligere har været tale om, at ordren skulle afgives til Ålborg Skibsværft.

På den baggrund er det væsentligt at få at vide, om danske skatteydere via skibskreditfonden er med til at finansiere byggeriet. Denne finansiering er særlig odiøs, hvis det er rigtigt, at franske skibsværfter er statsubsidierede, og hvis skibet skal indregistreres under bekvemmelighedsflag.

Besvarelse (15/2 80):

Industriministeren (Erling Jensen):

DFDS har overfor industriministeriet oplyst, at der ikke er indgået endelig kontrakt med det franske værft om bygning af færgen.

Skibskreditfonden har ikke modtaget nogen ansøgning om lån til finansiering af skibet, og DFDS har overfor industriministeriet oplyst, at der i tilfælde af bygning af skibet på det franske værft ikke vil blive søgt om lån gennem skibskreditfonden.

Spm. nr. 398

Til *industriministeren* (8/2 80) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Har regeringen mulighed for at afværge, at B&W-aktiemajoriteten sælges til udlandet – som hævdede af B.T. den 8. februar 1980 – og vil regeringen i givet fald benytte sig af muligheden?«

Begrundelse

Både de ansatte på B&W og samfundet som helhed har en fundamental interesse i, at B&W bevares på danske hænder. Det vil derfor være glædeligt, hvis B.T.s oplysninger er korrekte, og hvis regeringen vil benytte sig af sine muligheder.

Ministeren bedes i svaret anføre, hvilke regler der er tale om. B.T. nævner OECD- og EF-aftaler. Ministeren bedes endvidere be-

[Rahbæk Møller]

skrive regeringens handlemuligheder ifølge disse regler.

Besvarelse (12/2 80):

Industriministeren (Erling Jensen):

I det internationale økonomisk-politiske samarbejde anvendes udtrykket en »direkte investering« om en investering i en erhvervsvirksomhed, hvorved investor opnår væsentlig indflydelse på virksomhedens ledelse. Endvidere kræves, at investeringen foretages med henblik på varig økonomisk forbindelse.

Danmark har ligesom de fleste andre vestlige industrilande tilsluttet sig OECDs kapitalkode, hvorefter landene gensidigt har forpligtet sig til at liberalisere udenlandske direkte investeringer i deres erhvervsliv. Undtaget fra denne liberaliseringsforpligtelse er alene investeringer af rent finansiell karakter samt investeringer, der kan have en ødelæggende effekt på nationale interesser.

Tilsvarende liberaliseringsforpligtelser er fastsat i EFs kapitaldirektiver. Kun rent finansielle investeringer er undtaget fra liberaliseringsforpligtelserne ifølge kapitaldirektiverne.

Liberaliseringsforpligtelserne såvel efter OECD-reglerne som efter EF-reglerne indebærer en forpligtelse for myndighederne til at udstede de fornødne tilladelser efter at have konstateret, at der er tale om en direkte investering, der ikke er undtaget fra liberaliseringen.

Ved en valutaudlændings køb af aktiemajoriteten i en herværende erhvervsvirksomhed skal der således foreligge en tilladelse fra myndighederne (industriministeriet). Det må bero på en konkret vurdering af omstændighederne i forbindelse med købet, om tilladelse skal gives, eller om undtagelsesbestemmelserne vil kunne bringes i anvendelse.

Spm. nr. 411

Til *arbejdsministeren* (13/2 80) af:

Keld Andersen (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til en ændring af lov om arbejdsskadeforsikring, således at idrætsforeninger og andre organisationer, der i forbindelse med arbejde, som udføres ved hjælp af frivillig og ulønnet arbejdskraft, og som dermed i henhold til denne lov pålægges at tegne en sådan forsikring, frit-

ges for at betale den del af det lovpligtige bidrag, der skal opkræves til arbejdsløshedsforsikringen?»

Begrundelse

Ifølge loven er også foreninger forsikringspligtige, selv om arbejdet udføres på frivilligt grundlag, hvis det udførte arbejde ellers ville være lønnet og forsikringspligtigt.

Jeg finder det rimeligt, at f. eks. idrætsforeninger og lignende på lige fod med andre skal tegne denne arbejdsskadeforsikring. Derimod finder jeg det højst urimeligt, at sådanne foreninger tillige skal betale bidrag til arbejdsløshedsforsikring, idet man næppe kan betragte lederne som arbejdsløse, når de udfører frivilligt arbejde for deres forening. Endvidere kan man næppe med rette påstå, at man bliver arbejdsløs i øvrigt ved at udføre et sådant arbejde i sin fritid.

Ifølge den beretning, som blev aflagt af formanden for Dansk Idræts-Forbund på forbundets årsmøde forleden, andrager de samlede beløb, som foreningerne under Dansk Idræts-Forbund i forbindelse med lov om arbejdsskadeforsikring er blevet pålagt at betale til arbejdsløshedsforsikringen siden lovens ikrafttræden, ca. 1. mill. kr.

Besvarelse (18/2 80) af:

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne indledningsvis nævne, at arbejdsgivernes pligt til at betale bidrag til arbejdsløshedsforsikringen følger af arbejdsløshedsloven og ikke af arbejdsskadeforsikringsloven.

I et forslag til ændring af arbejdsløshedsloven, som jeg forventer at kunne fremsætte i denne måned, indgår blandt andet en ændring af formen for opkrævning af bidraget. Som følge heraf foreslås en mindre ændring af kredsen af bidragspligtige arbejdsgivere. Heri indgår, at arbejdsgivere, der beskæftiger ulønnet arbejdskraft, fritages for at betale bidrag.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. 433

Første næstformand (Enggaard):

[Første næstformand]

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. 433, der var stillet af Poulsgaard (FP) til ministeren for kulturelle anliggender, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (15/2 80) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvad agter ministeren at foretage, nu da det viser sig, at Topsikring er gået i gang med dansksproget reklame i tysk TV – en reklame, der kan ses af ca. 1½ mill. danskere?«

Begrundelse

Ministeren har jo hele tiden stædigt fastholdt, at der ikke skal være reklame i dansk TV. Nu har vi så den forudsigelige situation, hvor et stort dansk firma benytter tysk TV til dansksproget reklame, hvilket spørgeren finder helt i orden, men da alle forbrugere jo gerne skulle ligestilles, vil det udvirke en diskriminering af de øvrige forbrugere, at de ikke også får mulighed for at se reklame i TV.

Endvidere ved vi jo, at international reklame om kort tid vil være en oplagt mulighed ved hjælp af satellitter, og ministeren bør derfor nok en gang tage hele spørgsmålet om reklame i TV op til fornyet overvejelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
(Lovforslag nr. L 125. Fremsat 14/2 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigel-

se mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser.
(Lovforslag nr. L 117. Fremsat 7/2 80).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om visse kreditinstitutter.
(Lovforslag nr. L 118. Fremsat 7/2 80).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

De to lovforslag, der her er til behandling, indeholder ændringer som følge af tiltrædelse af et harmoniseringsdirektiv fra EF – et direktiv, der bestemmer, at der skal ske en samordning af lovgivningen om adgangen til at etablere og udøve virksomhed som kreditinstitution.

Formålet med den tilpasning af lovgivningen for banker og sparekasser og for visse kreditinstitutter inden for EF-området er, at man vil fjerne de eventuelle forskelsbehandlinger, der kan være i de enkelte lande ved etablering og udvikling af de tjenesteydelser, som kreditinstitutterne formidler. Denne ensartethed i etableringen og tilsynet med kreditinstitutter sikrer, at brugerne, og det vil sige sparerne og låntagerne, f. eks. i en filial af et udenlandsk pengeinstitut, er beskyttet ved, at instituttet er oprettet i overensstemmelse med en national lovgivning og underkastet tilsyn i henhold til denne.

Endelig er der lovforslaget om visse kreditinstitutter, hvor vi får dækket et område, der hidtil ikke har været lovgivet for, og som altså ikke har været omfattet af retten til at etablere sig eller har været omfattet af et tilsyn. Jeg har herunder bemærket, at de institutter, der allerede er etableret, fortsætter uden en særlig godkendelse, men at de alene